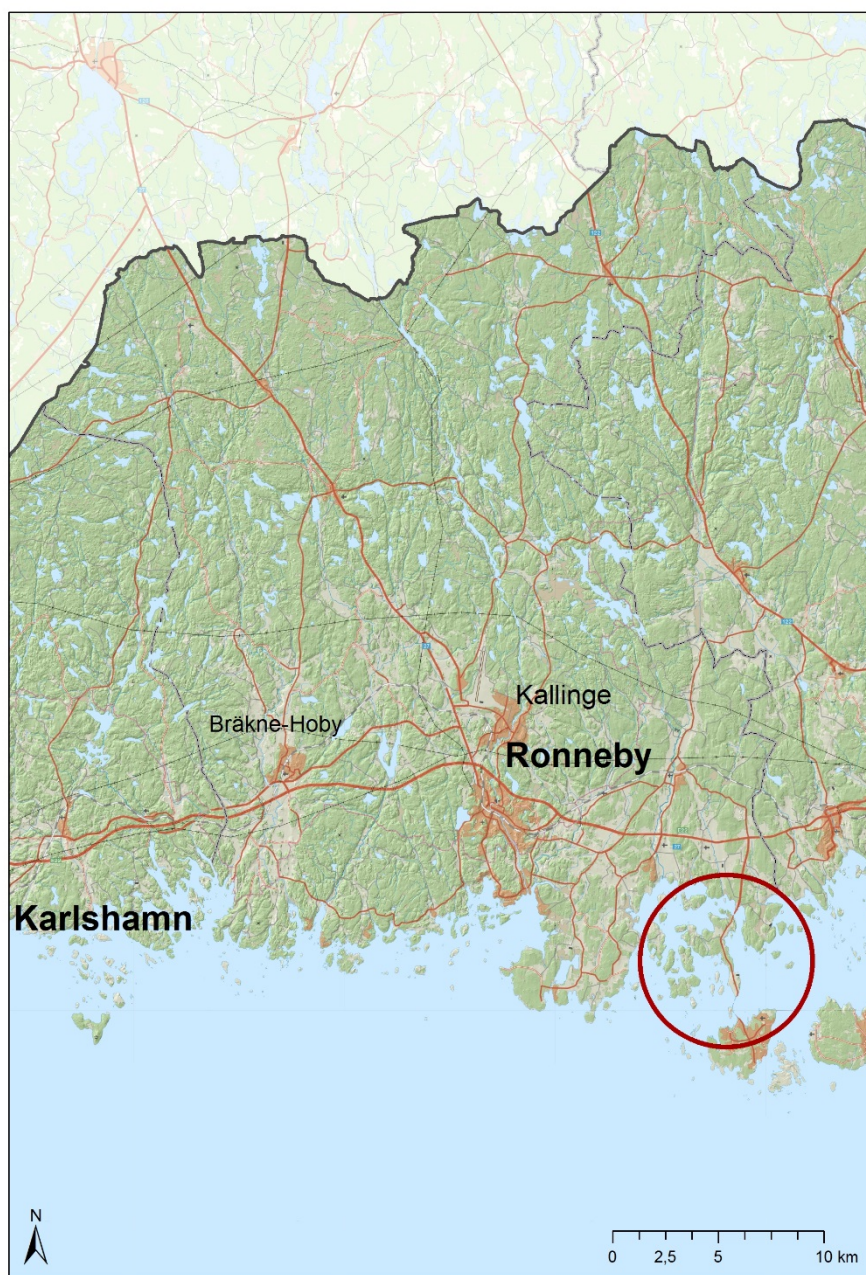

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410042 Tromtö-Almö

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410042 Tromtö-Almö**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 3316,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-31

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat och staten.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-03-01, regeringsbeslut M96/867/4, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2004-12-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1150 - Laguner

1160 - Stora vikar och sund

1170 - Rev

1610 - Rullstensåsar i Östersjön

1620 - Skär och små öar i Östersjön

1630 - Strandängar vid Östersjön

4030 - Torra hedar

5130 - Enbuskmarker

6230 - Stagg-gräsmarker

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

6510 - Slätterängar i låglandet

6530 - Lövängar

- 8230 - Hällmarkstorräng
- 9010 - Taiga
- 9070 - Trädklädd betesmark
- 9080 - Lövsumpskog
- 9110 - Näringsfattig bokskog
- 9130 - Näringsrik bokskog
- 9160 - Näringsrik ekskog
- 9190 - Näringsfattig ekskog
-
- 1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*
- 1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*
- 1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus*
- 1936 - Hålträdklokrypare, *Anthrenochernes stellae*
- A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*
- A068 - Salskrake, *Mergus albellus*
- A072 - Bivråk, *Pernis apivorus*
- A074 - Röd glada, *Milvus milvus*
- A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*
- A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*
- A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*
- A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*
- A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*
- A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)
- A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*
- A307 - Höksångare, *Sylvia nisoria*
- A320 - Mindre flugsnappare, *Ficedula parva*
- A338 - Törnskata, *Lanius collurio*
-
- Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:
- A059 - Brunand, *Aythya ferina*
- A061 - Vigg, *Aythya fuligula*
- A125 - Sothöna, *Fulica atra*
- A183 - Silltrut, *Larus fuscus*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Tromtö-Almö Natura 2000-område bidrar till att uppfylla miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Tromtö-Almö är ett omfattande område där flera naturreservat ingår. Området gränsar även till Natura 2000-områden Haglö (SE0410092), Ivö (SE0410206) och Vambåsanäs (SE0410205). Området hyser stora värden av varierande slag, både betade hagmarker, marina miljöer och ädellövskog. Natura 2000-området Tromtö-Almö ingår i Lövskogskusten, Blekinges kustnära ädellövskogar. Lövskogskusten innehåller landskap och biologiska värden av internationell, nationell och regional betydelse. Området karaktäriseras av ädellövskogar och betade ekhagar som når ända ut till havet. Det milda, kustpräglade klimatet har skapat unika förutsättningar för en rik biologisk mångfald i dessa områden. De grova ekarna hyser arter som läderbagge och ekoxe.

De prioriterade bevarandevärdena är framförallt områdets marina miljöer med mosaikartade bottenar tillsammans med de välhävdade betesmarkerna och strandängarna, som är av stor betydelse för såväl rastande fåglar som häckande sjöfågel och vadare. De marina miljöernas varierande bottenförhållanden är livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Tromtö-Almö är även ett värdefullt område som uppväxtmiljö och reproduktionsområde för fisk såsom gädda, abborre och mört. Till de prioriterade bevarandevärdena hör även häckande rovfåglar och tärnor som listats för området, skalbaggar knutna till gamla grova ekar och större vattensalamander.

Mer än 15 000 skyddsvärda träd har inventerats i området och här finns mängder av fynd av rödlistade arter inom flera artgrupper. Närmare 60 signalarter och rödlistade arter har noterats under inventeringen. Totalt förekommer mer än 8000 fynd. Nämnas kan blyertslav (nära hotad), bokvårtlav (nära hotad), gammelekslav (sårbar), grå skärelav, liten sönderfallslav (nära hotad), matt pricklav (nära hotad), rosa lundlav (sårbar), stiftklotterlav (nära hotad), ädelkronlav (sårbar), ekticka (nära hotad), korallticka (nära hotad), oxtungssvamp (nära hotad), räfflad nagelskivling (nära hotad), tallticka (nära hotad), tårticka (sårbar), ekoxe, läderbagge (nära hotad) och svart guldbagge (starkt hotad). Stiftklotterlav, ekticka, matt pricklav, gammelekslav och grå skärelav förekommer med 100 upp till 1000- tals fynd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Tromtö-Almö utgör i nationellt perspektiv ett mycket värdefullt område ur naturvårdssynpunkt. Det innefattar de fyra naturreservaten Listerby skärgård, Almö, Kvalmsö och Tromtö, samt södra delen av naturreservatet Vambåsa hagmarker. Hela området ingår i område av riksintresse för naturvården och hela området förutom Tromtö ingår i område av riksintresse för friluftslivet. Historiskt har hela Natura 2000-området tillhört Johannishus fideikommiss och gör så till största delen fortfarande. Merparten av området utgörs av större och mindre öar med omgivande vatten, endast Tromtö och Vambåsa hagmarker ligger på fastlandet.

Vid sidan av områdets kulturhistoriska, landskapshistoriska och friluftsvärden har området som tidigare beskrivits mycket höga naturvärden. Tromtö är ett av Blekinges mest värdefulla områden för rödlistade vedinsekter och vedsvampar, vilka framför allt är knutna till gamla träd och grova döda träd. Tromtöhalvön karaktäriseras framför allt av bokskogar, men även ekblandskog och alskog förekommer. Fler än 100 rödlistade arter har noterats. Ur entomologisk synpunkt bedöms Tromtö även vara ett av de mest värdefulla områdena i landet. Här har också den sällsynta

ekglasvingen (sårbar) noterats samt sju olika fladdermusarter, varav en rödlistad. Häckfågelfaunan är artrik. På de mindre öarna häckar bland annat flera arter av tärnor samt vitkindad gås. I områdets lövskogar häckar bivråk och mindre flugsnappare, och i buskmarkerna förekommer arter som törnskata och höksångare. Vattenområdet är också viktigt för rastande och övervintrande sjöfåglar. Främst brunand, vigg och salkrake har här ett av sina viktigaste övervintringsområden i Blekinge.

Även de andra reservaten, företrädesvis de större öarna i Listerby skärgård, norra Almö och Vambåsa hagmarker, hyser en rik insektsfauna, framför allt knuten till gamla ädellövträd. Merparten av området utgörs av trädklädd betesmark eller ädellövskog, endast Kvalmsös östra del hyser gammal granskog med inslag av äldre ek och enstaka tall. I kontrast till de träd- och skogsdominerade miljöerna så utgörs södra delen av Almö och många av öarna av traditionellt hävdade enbuskmarker med bara enstaka träd. Spridda över alla naturreservaten finns mindre havssträndängar, öppna betesmarker, små stagghedar, hållmarker och andra naturtyper.

Den marina miljön är mosaikartad med en både riklig och artrik vegetation som skapar viktiga livsmiljöer för andra organismer. Mjukbottnarnas kärlväxtdominerade ängar är viktiga uppväxtmiljöer för kräftdjur, blötdjur och andra smådjur som i sin tur utgör föda för fisk. Området är av stor vikt för reproduktion av fisk, till exempel gädda, abborre och mört. Tromtö-Almö innehar även stora bestånd blåstång som är en viktig livsmiljö för många arter. Tångbältet utgör ett filter i de skyddade inre skärgårdarna, genom att det binder mycket av näringen som kommer med avrinningen från land eller i form av direkta utsläpp från avloppsanläggningar. Skärgårdsområdet är mycket attraktivt för friluftslivet. Här finns möjligheter till stillhet och frånvaro av buller, då stora delar av Listerby skärgård ligger inom ett utpekade Hänsynsområde. Enligt 7 kap. 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Inom Hänsynsområden vill Länsstyrelsen förtydliga allemansrätten genom att rekommendera att man visar hänsyn till andra människor genom hastighetsbegränsning, minskad motoranvändning, undvikande av buller och god hantering av sopor och avfall.

Havsmiljöförordningen omfattar allt havsvatten, och ett system för att bedöma miljöstatus är under utveckling. Den inledande bedömningen (år 2012) indikerar att god miljöstatus inte uppnås i Östersjön. Vattenförvaltningsförordningen omfattar kustvatten (ut till en nautisk mil utanför baslinjen) och den ekologiska statusen i området är bedömd som otillfredställande-måttlig på grund av övergödning och miljögifter (år 2013).

Inom ramen för LIFE-projektet GRACE, som bedrivits under åren 2010-2016, har omfattande gallringar och röjningar genomförts och stora delar av Slädö, Arpö, Utö och Ljungskär har restaurerats. Dessutom har åtgärder genomförts på Almö vid Nabbahall och på delar av Vagnö. Och inom ramen för ytterligare ett LIFE-projektet, Bridging the Gap, kommer under åren 2016-2021 åtgärder att genomföras inom Tromtö-Almö med syfte att gynna ekar och arter knutna till ekmiljöer. Åtgärderna kommer främst bestå av röjningar och naturvårdshuggningar i trädklädda betesmarker inom Tromtö naturreservat.

På Almö ligger ett militärt övningsfält som är förklarat som skyddsobjekt enligt skyddslagen (2010:305), vilket innebär tillträdesförbud till området. Övningsfältet omfattas inte av Natura 2000-området, men gränsar till det i alla väderstreck.

Vad kan påverka negativt

Marina miljöer

- Övergödning orsakad av näringsläckage. Effekter av övergödningen kan innebära minskat siktdjup, minskad djuputbredning av makroalger, kvävande algmattor, syrebrist och ändrad artsammansättning.
- Mänsklig påverkan som till exempel byggnation, dumpning, muddring, båttrafik (svall, ljud, ankring, grumling), mineral/sand/sten-utvinning, utsläpp av olja och kemikalier kan också inverka negativt på den marina miljön.
- För stort uttag av fisk och bifångster i fisket kan påverka artsammansättningen och hela ekosystemet.
- Främmande arter, som svartmunnad smörbult, kan påverka artsammansättningen.
- Marint avfall, inklusive dess nedbrytningsprodukter, kan orsaka skada på ekosystemet.
- Stigande havsnivåer utgör ett hot mot vissa strandnära naturtyper.

Skog och trädbärande hagmarker

- Produktionsinriktat skogsbruk i anslutning till området kan leda till förändrad hydrologi och förändrade förhållanden med avseende på ljus- och vindexponering med mera.
- Fragmentering (ökande avstånd mellan naturtyper och populationer) kan leda till brist på genflöde.
- Beskuggning eller igenväxning av äldre, grova ekar och andra träd som kräver mer öppna förhållanden.
- Brutet kontinuitet av gamla grova träd, mulmträd och olika typer av död ved.

Ängs- och betesmarker

- Allt för omfattande restaureringsåtgärder i form av röjningar och naturvårdshuggningar i havsnära, vindutsatta lägen. Träd- och buskridåer ger ett gynnsamt mikroklimat och skyddar från kylande vindar från havet, särskilt på våren då solen inte värmer lika mycket som på sommaren.
- Minskat eller upphört bete, vilket på sikt leder till igenväxning med buskar och träd samt utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Brist på ersättningsträd hotar kontinuiteten av gamla och ihåliga träd.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Fåglar

- Vattenföroreningar i form av oljespill eller andra utsläpp i havet eller via vattendrag.
- Alltför radikal röjning av buskage.
- Direkta eller indirekta effekter av jakt. Jakt på vissa arter kan störa även andra arter än de som jakten avser.
- Vissa fiskemetoder (nätfiske) som kan drabba dykande sjöfåglar.
- Predation av ägg eller ungar, från exempelvis mink, räv, grävling eller vildsvin.
- Mänskliga störningar på häckningsplatser och på viktiga födosökslokaler, inklusive körning med båt eller vattenskoter.

Ekoxe, läderbagge och hålträdsklokrypare

- Det främst hotet mot läderbagge och ekoxe är igenväxning. När ekar som tidigare stått i mer öppna miljöer växer igen dör de i förtid på grund av konkurrensen.
- Skalbaggarna hotas av att glesa bestånd med gamla ädellövträd generellt blir allt mer sällsynta, samt av att bristen på död, grov ved blir allt större i markerna. Långa avstånd mellan värdefulla livsmiljöer minskar skalbaggarnas spridningsmöjligheter och möjligheterna till genutbyte med andra populationer.
- En alltför exponerad livsmiljö i överdrivet röjda marker nära havet kan vara ogynnsamt för läderbagge. Särskilt på våren då solen inte värmer lika mycket som på sommaren. Buskar i ridå mot havet utgör ett gott skydd inte bara för läderbaggen, utan även för andra arter.
- En brutet kontinuitet av jätteträd kan göra att ersättningsträd för arterna att flytta till saknas när den äldre generationens träd dör.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

Området är skyddat i fem olika naturreservat; Almö, Kvalmsö, Listerby skärgård, Tromtö och Vambåsa hagmarker. Almö är avsatt som naturreservat sedan år 1987 (skötselplan från år 2013), Kvalmsö år 1986 (skötselplan från år 2013), Listerby skärgård år 1981 (skötselplan från år 2013), Vambåsa hagmarker år 1982 (skötselplan samma år), Tromtö år 2011 (skötselplan från samma år) och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservaten förvaltas av Länsstyrelsen i Blekinge län.

I området är också inrättat flera djur- och växtskyddsområden sedan år 1985. Öarna Sandvikholmen, Skrävlingarna, Stångaskär, Stångaskärflöt och Stora Kråkan omfattas. Dessa skyddas enligt 7 kap. 12 § miljöbalken. Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under en viss tid av året (vanligen 1 april till 15 juli). De vanligaste motiven är att skydda fåglars häckningsområden under häckningstid (fågelskyddsområde) eller sälars uppehållsplatser (sälskyddsområde). Öarna Tummaholmen, Lilla och Stora Ekeskär och Utö är skyddade på samma sätt genom föreskrifter i reservatsbeslut för Tromtö.

Fåglar

- Enligt fågeldirektivet ska vi skydda och se till att alla vilda fåglar och deras livsmiljöer inom Sverige bevaras. Direktivet styr också medlemsländernas möjligheter till jakt och handel av fåglar genom ett flertal regler. Detta berör fåglar som står upptagna i direktivets bilagor 2 eller 3.

- Alla vilda fåglar är fridlysta enligt 3 § Artskyddsförordningen (1987:845). Fridlysningen innebär att man inte får döda, skada eller fånga fåglar. Fridlysningen gäller även deras ägg och bon. Skyddet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Artskyddsförordningen reglerar även import, export och förvaring av vissa listade fåglar.

Övriga arter

- Ekoxe är fridlyst enligt 6 § Artskyddsförordningen (2007:845), vilket innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar eller att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

- Läderbagge och större vattensalamander är fridlysta enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser, vilket innebär att inte bara arterna, utan även deras livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddade.

Marina miljöer

- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.

- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.

- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Områdets marina miljöer och i viss mån stränder behöver inventeras. Kunskap om marina arter och naturvärden i området behöver stärkas.
- Alla potentiella vatten för större vattensalamander är inte genomsökta. Det bör göras.
- Frihuggning av grova träd är nödvändig, i enstaka fall finns akuta behov. Merparten av det arbetet genomförs inom ramen för LIFE, men även ekar inträngda i taigan bör friställas. För att motverka kontinuitetsbrott behövs åtgärder för att gynna efterträdare till grova träd av ek och andra ädellövträd.
- Då förekomsten av ekoxe, läderbagge och andra trädlevande skalbaggar ofta är isolerad är det nödvändigt att vid åtgärder eller planering av landskapet runt Natura 2000 ta hänsyn till möjligheten att minska isolering och fragmentering.
- Det behövs bättre kunskap om framgång och förekomst av häckningen för röd glada, brun kärrhök, silvertärna, småtärna, höksångare, mindre flugsnappare, törnskata och silltrut. Det är även angeläget med en uppföljning av förekomst av vitkindad gås och bivråk.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 1,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Väster om Slätthammars badplats på Almö finns en grund och sandig/lerig botten som blottas vid lågvatten. Vegetationen är sparsam, men det är vanligt att stora mängder blågrönalger och kiselalger förekommer i naturtypen liksom fintrådiga alger. Området är viktigt för änder och vadarfåglar som söker föda i de grunda bottenarna. Typiska arter för naturtypen är bland annat större strandpipare, ler- och sandstubb, hjärtmussla och östersjömussla.

Bevarandemål

Arealen ska vara minst 1,6 hektar. Utbredning av typiska arter så som lerstubb, sandstubb och hjärtmussla ska inte minska. Områdets förutsättning som födosöksområde för änder och vadare ska bibehållas.

Vattenkvaliteten ska vara god och vattenutbytet naturligt. Den antropogena belastningen i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott med nuvarande kunskap, men vattenkvaliteten bör förbättras främst genom minskad övergödning.

1150 - Laguner

Areal: 0,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Laguner är grunda havsvikar som helt eller delvis är avsnörda från havet genom trösklar eller tät vegetation som begränsar vattenutbytet. Laguner kan ha varierande salthalt och vattenvolym beroende på avdunstning, nederbörd samt tillfälliga inflöden av havsvatten. Vegetation kan saknas helt eller vara riklig och bestå av exempelvis kransalger, nateväxter och slingväxter, beroende på i vilket successionsstadium lagunen befinner sig i. Laguner är viktiga lek- och uppväxtmiljöer för många fiskarter och viktiga för bland annat vadare och andfåglar.

Lagunerna inom området är mycket små och återfinns dels på Stångskär, ett litet skär i områdets yttersta delar och dessutom även inbäddad i vass söder om Hammarholmen efter bron över till Almö. Lagunerna är inte vidare kända och en inventering är önskvärd.

Bevarandemål

Lagunens areal ska vara minst 0,3 hektar. Områdets ska ha bra förutsättning som reproduktions- och uppväxtområde för fisk som gädda, abborre och mört. Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Vattenomsättningen ska vara naturlig och långsam och vegetationen ska vara artrik och förekomst av kransalger är önskvärd. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan inte bedömas med nuvarande kunskap. En inventering av områdets laguner är önskvärd.

1160 - Stora vikar och sund

Areal: 1595,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1658,1 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Större delen av det marina vattnet inom området utgörs av stora grunda vikar, utom i de sydvästliga och allra sydligaste delarna. Stora grunda vikar och sund är större havsvikar skyddade från kraftig vågexponering. Botten kan vara mjuk- eller hårbotten, men är ofta mosaikartad med artrika växt- och djursamhällen. Vikarna bör präglas av god vattenkvalitet, naturlig vattenomsättning, variation av bottensediment och naturlig artsammansättning.

Hela den marina miljön i Tromtö-Almö området uppvisar en riklig makrovegetation där nästan alla bottnar grundare än 5-6 meter har en hög täckningsgrad av makroalger. På hårbotten dominerar blåstång och fjäderslick. Blåstång är även en vanlig makrofytt på mjukbotten, men då ofta i lösliggande form. Andra typiska arter i området är borstnate, axslinga, ålgräs, nating, havsnajas och kransalger som bidrar till en gynnsam miljö för fiskyngel. Den rödlistade kransalgen raggsträfsa (nära hotad) finns i området. Tromtö-Almö är värdefullt som reproduktionslokal för fiskarter som till exempel gädda, abborre, mört och löja.

Bevarandemål

Arealen ska vara minst 1660 hektar. Området ska präglas av en mosaikartad botten med artrik vegetation och fauna. Utbredningen av de typiska arterna borstnate, blåstång, axslinga och ålgräs ska vara stabil eller öka. Områdets förutsättning som reproduktions- och uppväxtområde för fisk som gädda, abborre och löja ska vara god. Ekosystemet ska vara i balans med förekomst av rovfisk, såsom gädda och abborre.

Vattenkvaliteten ska vara god och mänsklig påverkan i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt-gott, men vattenkvaliteten behöver förbättras främst genom minskad övergödning.

1170 - Rev

Areal: 11,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Rev består av sten eller block som höjer sig över omgivande botten. De har i regel täta och välmående blåstångsbälten och en intakt zonerings av växtsamhällen. Artrikedomen ska vara hög och bestå av fisk samt mjuk- och hårbottenarter.

Reven i Tromtö-Almö återfinns i anslutning till skär och små öar i områdets sydvästra delar samt öster och väster om Utö. Reven har en riklig förekomst av makroalger, vilka domineras av blåstång och fjäderslick. Blåstång är en viktig livsmiljö för andra arter som kräftdjur, musslor och fisk.

Bevarandemål

Arealen ska vara minst 11,3 hektar. Reven ska präglas av en naturlig zonerings och djuputbredning av fastsittande alger och filtrerande djur. Utbredningen av typiska arter så som blåstång, fjäderslick och blåmussla ska vara bestående eller öka. Näringsväven ska fungera i balans med en naturlig förekomst av rovfisk.

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av fysiska skador, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Sedimentationen bör vara begränsad. Naturtypen ska vara naturlig med avseende på djupförhållanden, substrat och bottenstruktur. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men vattenkvaliteten behöver förbättras främst genom minskad övergödning.

1610 - Rullstensåsöar i Östersjön

Areal: 0,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett litet långsträckt skär utanför Slätthammars badplats på Almö är av typen rullstensåsöar. Skäret är en förlängning av Hjortahammaråsen. Underlaget består av rullstenar och ett tunt lager morän, med gräs- och rismark. Ön är i det närmaste helt kal. Den centrala och övre delen domineras av gräs, med inslag av bland annat röllika och gul fetknopp. I strandzonen växer arter som läkevänderot, gåsört och dansk skörbuggsört. Blåstång förekommer, men i övrigt är undervattensvegetationen inte närmare undersökt.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,1 hektar. Den geomorfologiska strukturen ska vara intakt. Undervattensvegetationen ska präglas av en naturlig zonerings och djuputbredning av fastsittande alger och filtrerande djur. Vattenkvaliteten ska vara god och den mänskliga belastningen i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en noggrannare inventering av strand- och vattenvegetationen är önskvärd.

1620 - Skär och små öar i Östersjön

Areal: 86,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I den yttre delen av Tromtö-Almö skärgård finns ett antal skär och små öar, som ligger i ett exponerat läge. Vegetationen är sparsam. Skär och små öar i Östersjön består av urberg eller morän och den anslutande undervattensvegetationen ingår i naturtypen. Öarna är i regel trädlösa och utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. Vegetationen består av arter som är anpassade till torra, vind- och saltpåverkan samt frånvaro av egentlig jordmån. På de kala bergytorna finns också en artrik och särpräglad lavflora. Bäst kunskap finns om Stora Eneskär när det gäller landmiljön. Undervattensvegetationen domineras av fjäderslick och blåstång i de mer skyddade lägena. En annan typisk art i området är grönslick.

Bevarandemål

Arealen ska vara minst 86 hektar. Utbredningen av den typiska arten blåstång ska vara bestående eller öka. Området bör ha många häckande fågelarter och det ska finnas en naturlig näringstillförsel orsakad av spillning från häckande fåglar. Undervattensvegetationen ska präglas av en naturlig zonerings och djuputbredning av fastsittande alger och filtrerande djur.

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Vattenkvaliteten behöver förbättras främst genom minskad övergödning.

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 41,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Tromtö-Almöns Natura 2000-område finns några mindre strandängar, på Slädö, Arpökalv, längs Almös västra kust, vid Tjuraviken, på Kvalmsö och vid Hjortahammarsviken. De största sammanhängande arealerna finns på Arpö, Vagnö, Tromtö och i Vambåsa hagmarker. Strandängarna betas av nöt, häst eller får och är viktiga miljöer för flera arter av fåglar, till exempel gäss och vadarfåglar.

Strandängarna är i stort sett träd- och buskfria och vegetationen är mer eller mindre tydligt zonerad med för naturtypen karaktäristiska örter och gräs. Typiska kärlväxter som bunge, havs- och kärrsälting, strandkrypa, ormtunga, revigt saltgräs, sandnarv, liten ärtstarr, rödsäv, åkergroblad samt gulkämpar har noterats på strandängarna. Även den rödlistade arten liten kärrmaskros (nära hotad) har påträffats i flera av området strandängar.

Bevarandemål

Områdets strandängar ska vara minst 41,7 hektar. Gräsmarkerna ska vara välhävdade och präglade av bete. Strandängarnas kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som bunge, havs- och kärrsälting, strandkrypa, revigt saltgräs, rödsäv samt gulkämpar. Andelen ohävdsarter som kan bedömas som igenväxningsvegetation, exempelvis vecketåg och vass ska vara liten. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet eller säsongsvis.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

4030 - Torra hedar

Areal: 102,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer huvudsakligen på södra Almö och på holmarna väster om Almö. Mindre arealer finns på Arpö, Slädö och Ljungskär. Hedarna betas, vanligen av nöt eller får. Floran är relativt välinventerad och bland noterade kärlväxter märks flera typiska arter såsom hirsstarr, knippfryle, knägräs, pillerstarr, stenmåra, vårtåtel, stagg, sandmaskrosor och blåsuga. Även stortimjan (sårbar), jungfrulin, tjärblomster, trift, backnejlika och backblåklocka förekommer i naturtypen. Träd- och buskskiktet domineras av en och ek med inslag av bland annat rönn, oxel, björk, nyponros, hagtorn, slån och björnbär. Vissa delar är öppna med spridda träd eller buskar, andra delar är ganska täta och igenväxta, främst med en. Vid Tjuraviken finns ett flertal skyddsvärda träd och arter knutna till dessa. Det är främst äldre hålträd av ek. Här förekommer skalbaggar läderbagge (nära hotad), svart guldbagge (starkt hotad) och mulmkäppare (sårbar), samt kryptogamerna gammelekslav (nära hotad) och oxtungsvamp (nära hotad).

Bevarandemål

Områdets torra hedar ska vara minst 103 hektar. Hedarna ska vara välhävdade och starkt präglade av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som hirsstarr, knippfryle, knägräs, pillerstarr, stenmåra, vårtåtel, stagg, sandmaskrosor och blåsuga. Hedarna ska vara öppna med spridda hagmarksträd, enbuskar och andra buskage i mindre, väl sammanhållna grupper och med artrika brynmiljöer. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att de inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Andelen träd, buskar, sly eller ohävdsarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara liten. I området kring Tjuraviken ska det finnas gamla träd av ek med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Det ska också förkomma föryngring av nya träd som efterträdare till de äldre.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

5130 - Enbuskmarker

Areal: 45,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 34,8 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Tromtö-Almö-området förekommer naturtypen huvudsakligen på Ljungskär, Arpö, Slädö, Almö och Utö. Enbuskmarkerna betas i området företrädesvis med nöt eller får. Träd- och buskskiktet, som bitvis är tätt, domineras i förekommande fall av enbuskar. Björk, al, ek, rönn, oxel, hagtorn, hallon, nyponros och slån förekommer också. I de flesta delområden finns inslag av hållmarker med tunt vegetationstäck. Kärlväxtfloran är bitvis artrik med bland annat knägräs, stagg, pillerstarr, mandelblomma och bockrot. På torrare områden finns en rad torktåliga växter som styvmorsviol, gråfibbla och vårtåtel. I enbuskmarken på Almö finns också inslag av skyddsvärda träd, främst ek, med en artrik kryptogamflora. Här förekommer blyertslav (nära hotad), liten sönderfallslav (nära hotad), rosa lundlav (sårbar), ädelkronlav (sårbar), ekticka (nära hotad) och oxtungssvamp (nära hotad).

Bevarandemål

Områdets enbuskmarker ska vara minst 34,8 hektar. Gräsmarkerna ska vara välhävdade och präglade av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som knägräs, stagg, pillerstarr, mandelblomma och bockrot. Gräsmarken ska vara öppen med spridda buskar eller låga, breda och förhållandevis glesa snår av en. I övrigt ska ett begränsat inslag av värdefulla träd och buskar finnas som ek, tall, rönn och oxel. Inslaget av träd, buskar, sly eller ohävdarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara litet. I området på Almö ska finnas gamla träd av ek med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Det ska också förkomma föryngring av nya träd som efterträdare till de äldre. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd, så att de inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

6230 - Stagg-gräsmarker

Areal: 0,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett litet område med naturtypen stagg-gräsmarker finns på Tromtö, norr om herrgården. Det är ett litet friskt till fuktigt parti mellan fuktängen och den trädklädda betesmarken. Området är helt öppet men i kanten står några spärrgreninga ekar med rik kryptogamflora. Gräsmarken betas av nöt.

Bevarandemål

Områdets stagg-gräsmarker ska vara minst 0,3 hektar. Gräsmarken ska vara öppen och starkt präglad av bete. Det ska inte finnas träd och buskar som kan bedömas som igenväxningsvegetation. Kärlväxtfloran ska vara artrik och domineras av hävdgynnad stagg.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 14,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 18,9 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen finns på Vagnö, Arpö, Åholmen, Hjortahammar gravfält och i Vambåsa hagmarker. Floran är artrik, framför allt på Vagnö, med flera karaktäristiska arter som Adam och Eva, backnejlika, knägräs, gullviva, ängs- och höskallra, jungfrulin, brudbröd, hirsstarr, sommarfibbla, pillerstarr, prästkrage och ängsvädd. På Hjortahammar gravfält växer backsippa (sårbar). Gräsmarkerna är i huvudsak relativt öppna med spridda träd eller buskar. Brynen i betesmarkerna är värdefulla för häckande fåglar som höksångare och törnskata. De behöver väletablerade och skiktade bryn och stora buskage. Varierad skötsel och hävdintensitet gynnar fågellivet. Ek, björk, rönn, oxel, vildapel, en, nyponros och slån förekommer i begränsad omfattning. Gräsmarkerna betas företrädesvis av nöt eller får.

Bevarandemål

Områdets silikatgräsmarker ska vara minst 18,9 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av bete. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter som Adam och Eva, backnejlika, knägräs, gullviva, ängs- och höskallra, jungfrulin, brudbröd, hirsstarr, sommarfibbla, pillerstarr, prästkrage och ängsvädd. Backsippa ska förekomma på Hjortahammar gravfält. Andelen träd, buskar, sly eller ohävdsarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara liten. Väletablerade bryn och buskar ska sparas till häckande och födosökande fåglar. Stenmurar, odlingsrösen och andra kulturspår, som gravrösen, ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd, så att de inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

6410 - Fuktängar

Areal: 2,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tre små områden med fuktängar finns inom Natura 2000 området Tromtö-Almö, i Vambåsa hagmarker, på Almö och på Tromtö. Alla är små och dåligt undersökta vad gäller naturvärden kopplade till habitatet. Ängarna hävdas genom bete. I fuktängen på Tromö finns några äldre ekar med intressant kryptogamflora, som grå skärelav och rostfläck. Annars är fuktängarna i huvudsak öppna utan träd och buskar.

Bevarandemål

Områdets fuktängar ska vara minst 2,8 hektar. Ängen ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Kärlväxtfloran ska karaktäriseras av hävdgynnade arter. Fuktängen ska vara öppen med ett begränsat inslag av träd och buskar som al. Andelen träd, buskar, sly eller ohävdarter, som veketåg och björksly, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara liten. Fuktängen ska omfattas av naturlig hydrologi och grundvattennivå, vilket skapar markfuktighet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

6510 - Slåtterängar i låglandet

Areal: 2,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av två tämligen öppna slåtterängar i Vambåsa hagmarker. Ett tiotal grova ekar finns spridda i utkanterna av de båda ängarna. I träd- och buskskiktet återfinns också enstaka björk, tall, hagtorn, hassel och en. Artrikedomen är stor med slåttergynnade växter som svinrot, slåttergubbe, jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol, darrgräs, ängsskära, gullviva, pillerstarr, ängsskallra och ängsvädd. Fjärilsfaunan är artrik med flera typiska och rödlistade arter som ängsmetallvinge, bredbrämad bastardsvärmare, mindre bastardsvärmare och sexfläckig bastardsvärmare (samtliga nära hotad). Ekoxe och läderbagge (nära hotad) förekommer i området. Ängsvaxskivling och praktvaxskivling (nära hotad) är exempel på hävdgynnade svampar som växer i ängarna. På ekarna växer signalarterna gulpuddrad spiklav och grå skärelav.

Bevarandemål

Områdets ängsmark ska vara minst 2,6 hektar. Ängsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av slåtter. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av slåttergynnade arter som svinrot, slåttergubbe, jungfru Marie nycklar, grönvit nattviol, darrgräs, ängsskära, gullviva, pillerstarr, ängsskallra och ängsvädd. Ängen ska till övervägande delen vara öppen, men med ett begränsat inslag av buskar, som hagtorn och hassel, samt enstaka äldre träd, främst av ek. Stenmurar ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd, så att de inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Inslaget av träd, buskar, sly eller ohävdarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara litet. Fjärilsfaunan ska vara artrik med för naturtypen karaktäristiska arter, som exempelvis ängsmetallvinge, bredbrämad bastardsvärmare, mindre bastardsvärmare och sexfläckig bastardsvärmare. Det ska finnas värdarter för bastardsvärmare och ängsmetallvinge i form av ängs- och bergssyra, käringtand och andra ärtväxter. Det ska finnas flera arter av ängssvampar i ängarna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara mycket gott.

6530 - Lövängar

Areal: 0,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Tromtö-Almö finns en liten trädbärande äng på Kvalmsö. I ängen står ett 30-tal hamlade askar (starkt hotad), några nyhamlade. I övrigt finns asp, vildapel, lönn, hassel och några äldre ekar. Floran är till viss del slåttergynnad med arter som sankt Pers nycklar och gullviva. Bland noterade kryptogamer kan nämnas lönnlav, gammelgranslav, grå skärelav, fällmossa och guldlockmossa. Ängen omges till stor del av vällagda och breda stenmurar. I områdets västra kant ligger ruinerna efter en ladugård och där är vegetationen kvävepåverkad.

Bevarandemål

Områdets lövängar ska vara minst 0,5 hektar. Ängsmarken ska vara välhävdad och kärlväxtfloran ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som sankt Pers nycklar och gullviva. I ängen ska det finnas minst 30 hamlade träd av ask. Några hamlade träd ska vara gamla och ha håligheter. Det ska även finnas yngre hamlade träd som efterträdare till de äldre. Det ska förekomma signalarter av kryptogamer på träden i ängen. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd, så att de inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Andelen träd, buskar, sly eller ohävdsarter, som kan bedömas som igenväxningsvegetation, ska vara liten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 62,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 59,5 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Tromö-Almö finns några mindre hällmarksområden med lågvuxen och gles vegetation. Naturtypen förekommer främst på öar och på höjdryggar. Hällarna är vanligen mycket torra och har ett tunt, fläckvis förekommande jordtäckte med torktåliga kärlväxter, lavar och mossor. Träd- och buskskiktet är i huvudsak glest och domineras av enbuskar och till viss del krattek. På några kala öar i områdets södra del finns klipphällar med ett tunt jordtäckte. Vegetationen består av arter anpassade till den karga miljön med vindexponering, saltpåverkan och torra. Det är arter av mossor, lavar och låga växter som gräs och ljung, sedumarter och bergssyra. Enstaka buskar av vårtbjörk, en, slån, nypon och hallon kan förekomma. Andra klippor är kala. Tillfälliga och permanenta hällkar, samt fuktiga partier förekommer också. I hällkar på skären lever speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Bevarandemål

Hällmarksområdena är öppna och arealen är minst 59,5 hektar. Andelen träd och buskar som bedöms som igenväxningsvegetation, exempelvis björksly, är liten. Kärlväxtfloran domineras av konkurrenssvaga arter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott.

9010 - Taiga

Areal: 19 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I området återfinns fem delområden med taiga. Det största hittar man på Kvalmsö, vilket utgörs av framförallt gran med inslag av ek, varav en del vidkronig, och bok. Sedan den kraftiga stormen ”Gudrun”, år 2005, ligger många granar som vindfällan och en stor mängd död ved har skapats. Det finns även en hel del stående döda granar. I vissa delar är dock mängden död ved liten. Förekomsten av gamla och grova träd i taigan varierar från områden med enstaka träd till delar med riklig förekomst. Granskogen på Kvalmsö lär inte, vilket tidigare antagits, vara spontant uppkommen. Uppgifter från Rune Olsson, Växjö, påvisar att granskogen planterades på Kvalmsö omkring år 1890 av dåvarande ägare till ön. Granplantorna importerades från Tyskland. Övriga taiga-områden återfinns på Tromtö och Västra Råholmen med framförallt tall-ek hållmark. Inom taigan återfinns många naturvårdsintressanta arter. I fåltskiktet växer blåbär, enstaka blåsippa, buskstjärnblomma och harsyra. Spillkråka (nära hotad) har påträffats. På barrträden har talticka (nära hotad) och brandticka (nära hotad) och långflikmossa noterats. Flera signalarter eller rödlistade arter är knutna till ek och i viss mån bok. Här kan nämnas blyertslav (nära hotad), bokvårtlav (nära hotad), ekticka (nära hotad), gammelekslav (sårbar), liten sönderfallslav (nära hotad), matt pricklav (nära hotad), oxtungssvamp (nära hotad), rosa lundlav (sårbar), stiftklotterlav (nära hotad) och ädelkronlav (sårbar).

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 19 hektar. Tall och, i förekommande fall, gran ska dominera, med inslag av ädellöv av ek och i viss mån bok eller avenbok. Skogen ska utvecklas med naturlig dynamik genom processer såsom åldrande och avdöende av träd, vilket leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier. Det ska finnas rikligt med gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till tall och gran. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas rikligt med död ved, stubbar och stående döda eller döende träd. Omvälvande störningar i form av exempelvis stormfällning, brand och insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av fåglar som spillkråka och mindre hackspett, liksom svampar, såsom brandticka och talticka, ska finnas i området. Förutsättningarna för arter som reliktsbock (nära hotad), men även läderbagge (nära hotad), ska vara goda i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott. Värdefulla ekar kan behöva friställas.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 327,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 356 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen finns huvudsakligen som ekhagmarker eller ädellövskogmarker på norra Almö, Tromtö, i Listerby skärgård och Vambåsa hagmarker. Alla utpekade trädklädda betesmarker har ett rikt innehåll av rödlistade kryptogamer, vedinsekter och svampar. Den trädklädda betesmarken i området betas företrädesvis av nöt och på Slädö med häst.

Naturtypen har på sina håll stor förekomst av spärrgreniga grova träd, senvuxna träd, samt döda träd och högstubbar. Dessa livsmiljöer hyser en värdefull kryptogamflora, har en riklig förekomst av tickor och vedsvampar samt har höga zoologiska, ornitologiska och botaniska värden. Inventeringar av vedskalbaggar har visat på områdets betydelse för denna artgrupp, det finns flera ekar med läderbagge (nära hotad). Andra arter som är funna är bland annat brunoxe (starkt hotad), svart guldbagge (starkt hotad), rombjätteknäppare (sårbar), läderbagge (nära hotad), rödhjon (nära hotad) och mulmknäppare (sårbar). Brynen i betesmarkerna är värdefulla för häckande fåglar som höksångare (sårbar) och törnskata. De behöver väletablerade och skiktade bryn och stora buskage. Varierad skötsel och hävdintensitet gynnar fågellivet.

Lavfloran är mycket artrik i naturtypen och över 20 rödlistade arter har noterats, exempelvis ekpricklav (sårbar), gammelekslav (sårbar), blå halmlav (sårbar), ädelkronlav (sårbar), rosa lundlav (sårbar) och lunglav (nära hotad). Svampfloran är också artrik med flera rödlistade arter, exempelvis saffransticka (akut hotad), skillerticka (sårbar), hartsticka (starkt hotad), tårticka (sårbar) och ekticka (nära hotad). Bland noterade växter kan nämnas desmeknopp (nära hotad), murgröna och buskstjärnblomma.

Bevarandemål

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 356 hektar. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt, artrikt och flerskiktat och det ska finnas ett välutvecklat buskskikt med olika växtarter. Väletablerade bryn och buskar ska finnas för häckande fåglar. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, träd med hackspettsbohål, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och glest beskuggade delar, samt bryn. Sly eller ungräd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Trädens svamp- och lavflora ska vara artrik med en stor andel signalarter och för naturtypen typiska arter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms överlag som gott. Det finns områden på Tromtö, Ringholmen och Råholmarna där naturvårdsåtgärder behöver genomföras för att värdena knutna till naturtypen ska bevaras och förstärkas.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 0,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I hela området finns endast en liten sumpskog med trädskikt av björk, ek och al. Sumpskogen återfinns på östra sidan av Tromtö, cirka 150 meter från strandlinjen, som ett litet inslag i den omfattande bokskogen. Ytterligare område med utvecklingsmark förekommer, också det på Tromtö. I utvecklingsmarken växer företrädesvis al. Sumpskogen hyser måttligt med död ved och enstaka gamla och grova träd. I fältskiktet återfinns lundslok, buskstjärnblomma och harsyra och på träden växer gammelgranslav och rostfläck. Långbensgroda (sårbar) är noterad i utvecklingsmarken.

Bevarandemål

Arealen lövsumpskog ska vara 5 hektar, varav 4,5 hektar idag är utvecklingsmark. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd, ska påverka dynamik och struktur. Sumpskogen ska omfattas av naturlig hydrologi och grundvattennivå, vilket skapar markfuktighet. Lövträd av framförallt al, björk och ek ska utgöra ett dominerande inslag. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former. Träd med socklar ska förekomma tämligen allmänt. Typiska arter av mossor och lavar, samt fåglar ska förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 148,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsfattiga bokskogen återfinns på Tromtö och södra Ringholmen. Till den näringsfattiga bokskogen hör engelska parken på östra Tromtö, vilken anlades i början på 1800-talet. Den delen av Tromtö är mycket värdefull för vedinsekter på bok. Södra mark är namnet på den stora sammanhängande bokskogen på västra Tromtö. Längs hela stranden från parkeringsplatsen i norr till Tummaviken och vidare till Tromtö nabb i söder finns en populär, markerad strövstig. På våren täcks delar av marken av stora mattor av vitsippor med ett mindre inslag av buskstjärnblomma, skogsbingel och tandrot. I området finns enstaka förekomst av idegran. Södra delen av Tromtö utgörs i stora delar av jämnårig bokskog med inslag av ek nära stranden. Här täcks marken av lövförna och humus, och saknar i huvudsak fältskikt. Död ved saknas nästan helt i söder, men i övrigt av delar av bokskogen finns rikligt med död ved.

Större delen av Ringholmen domineras av trädslagen bok, avenbok och ek. Efter att beteshävden upphörde har yngre träd etablerat sig och krontäckningen slutit sig. Utmed stränderna är det ett större inslag av klippal och vårtbjörk. Här förekommer även vildapel, rönn, yngre ekar samt bärande buskar som slån, hagtorn och ros. Inne på ön finns några flacka höjder med hållmark och gläntor, utmed vilka det finns brynmiljöer med samma buskararter som utmed stränderna samt senvuxna träd av ask, alm, lönn och ek.

I den näringsfattiga bokskogen har drygt 2000 skyddsvärda träd inventerats. Mer än hälften av dessa är bokträd och en tredjedel utgörs av ek. De flesta träden är utan behov av åtgärder men cirka 10 % behöver någon typ av skötsel inom en 10-års period. Mer än 1000 artfynd har gjorts i området, varav ett 40-tal signal- eller rödlistade arter. Däribland återfinns rikliga förekomster av bokvårtlav (nära hotad), ekticka (nära hotad), gammelekslav (sårbar), grå skärelav, liten sönderfallslav (nära hotad), matt pricklav (nära hotad), och stiftklotterlav (nära hotad). Även skillerticka (sårbar) är noterad i området. I bokskogen finns även fynd av bland annat ekoxe, läderbagge (nära hotad) och bokblombeck (sårbar). Den senare beroende av gammal, grov död ved av bok.

Bevarandemål

Målet för arealen näringsfattig bokskog är 149 hektar. Bok ska utgöra ett dominerande inslag, men andra ädellövträd som ek, avenbok och idegran kan förekomma. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till bok och andra ädellövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Gamla träd ska vara allmänt förekommande liksom rikligt med död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddeklar. Det ska finnas gott om träd med hackspettsbohål. Gran eller annan inväxning ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och biologiskt värdefulla träden i området. Typiska arter av mossor, lavar, svampar och vedinsekter, såsom fällmossa, klippfrullania, guldlockmossa, platt fjädermossa, porellor, bokvårtlav, bokkantlav, rosa lundlav, stiftklotterlav, havstulpanlav, skillerticka och läderbagge samt bokblombeck ska förekomma allmänt i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är mycket gott i området.

9130 - Näringsrik bokskog

Areal: 5,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsrika bokskogen återfinns i ett område på norra Tromtö, gränsande till våtmarkerna innanför Tromtesundaviken och till öppna betesmarker. Det är en olikåldrig bokskog med några torrakor och högstubbar av bok. På en höjdrygg med en glänta och berg i dagen växer ek, rönn, ask, björk och apel samt björnbär. Fältskiktet varierar från lövmattor utan fältskikt till rikare områden med kruståtel, vitsippa, tandrot, buskstjärnblomma, lundgröe, skogsbingel, lundslok och enstaka hässlebrodd. Inventeringen av skyddsvärda träd har visat på ett fåtal gamla och grova träd, samt även förekomst av klippfrullania och rostfläck. I södra delen växer några fina almar. I området finns sentida fynd av taggbock (nära hotad), vilken trivs i gamla bok- eller ekbestånd, och läderbagge (nära hotad).

Bevarandemål

Arealen av näringsrik bokskog ska vara minst 5,5 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av ek, samt ett rikt buskskikt med bland annat hassel. Det ska finnas död ved i olika former, träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska förekomma i en mosaik av täta respektive öppna och glest beskogade delar. Främmande trädarter ska inte förekomma. Gran eller annan inväxning ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och biologiskt värdefulla träden i området. De typiska arterna tandrot, skogsbingel och lundslok ska förekomma allmänt. Typiska arter av mossor och lavar som växer på bok ska finnas i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

9160 - Näringsrik ekskog

Areal: 37 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 26,1 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsrika ekskogen återfinns som flera delområden; söder om taigan på Kvalmsö, i anslutning till golfbanan och trädklädd betesmark på Almö, tre små delområden på Tromtö och ett område på norra Västra Råholmen. Trädskiktet domineras av ek med inslag av bok, björk, lönn och ask. På flera av ekarna klättrar vildkaprifol.

I skogarna finns bohål, grov död ved, vidkroniga, spärrgreniga träd, ädellövträd med grova döda delar och hålträd med mulm. Skogarna är två-flerskiktade. Det finns måttligt med död ved och tämligen allmänt med gamla och grova träd. I fältskiktet återfinns arter som blåbär, buskstjärnblomma, gökärt, liljekonvalj, lundslok, skogsbingel och enstaka knägräs. En åkerholme på Tromtö, med skog av grova spärrgreniga ekar och ett yngre skikt av ek, bok och apel ingår i den näringsrika ekskogen, liksom en remsa med blandädellövskog och rikt fältskikt sydost om herrgården. På åkerholmen finns död ved i form av torrakor och lågor. På enstaka bok har påträffats bokvårtlav (nära hotad).

Närmare 1000 skyddsvärda träd är noterade inom den näringsrika ekskogen. Där finns ett relativt stort behov av åtgärder runt cirka 150 av dessa, några av mer akut karaktär. De flesta skyddsvärda träd är ekar, men här finns även värdefulla träd av bok, gran, björk och ask (starkt hotad). Ett 25-tal naturvårdsintressanta arter har hittats vid inventeringen. Nämnas kan blanksvart trämyra, blyertslav (nära hotad), ekoxe, ekskinn (nära hotad), ekticka (nära hotad), gammelekslav (sårbar), glansfläck, grå skårelav, guldlockmossa, guldpuddrad spiklav, korallticka (nära hotad), liten sönderfallsrav (nära hotad), läderbagge (nära hotad), matt pricklav (nära hotad), oxtungssvamp (nära hotad), stiftklotterlav (nära hotad), rostfläck, skuggorangelav, svavelticka och ädelkronlav (sårbar). Av dessa förekommer stiftklotterlav, ekticka, matt pricklav, gammelekslav och grå skårelav rikligt i området.

Bevarandemål

Arealen av näringsrik ekskog ska vara minst 26 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av ek, samt ett rikt buskskikt av bland annat hassel. Bok ska inte tillåtas ta överhanden. Det ska finnas död ved i olika former, träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer, ska förekomma i en mosaik av täta respektive mer öppna och glest beskogade delar. Gran eller annan inväxning ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och biologiskt värdefulla träden i området. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska arter av kärlväxter, mossor och lavar ska finnas, till exempel buskstjärnblomma, lundslok, skogsbingel, guldslockmossa, gammelekslav, grå skårelav och guldpuddrad spiklav.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Flera grova träd är i behov av åtgärder.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 36,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 31,6 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den näringsfattiga ekskogen återfinns som flera delområden; väster om taigan på Kvalmsö, sydväst om golfbanan på Almö, fyra små delområden på Tromtö och hela södra halvan av Västra Råholmen, samt större delen av Östra Råholmen. Skogen är varierad, på sina håll blockig och med inslag av hållmark. Trädskiktet domineras av ek med olika inslag av bok, björk och tall. På många ekar klättrar vildkaprifol och i enstaka fall murgröna. Här finns träd med bohål och flera grova, gamla ekar med mulm. I fältskiktet återfinns rikligt med buskstjärnblomma, med inslag av gulplister, harsyra, lundslok samt enstaka förekomst av blåbär och blåsippan. Skogen är två- till flerskiktad och ofta gammal, med bestånd uppemot 250 år. Alla delområden hyser rikligt med död ved, även stående högstubbar och vidkroniga träd med grova döda grenar, vilket vittnar om tidigare beteshävd. Mindre hackspett förekommer.

På senvuxna och gamla ekar är grå skärelav, gammelekslav (sårbar), gammelgranlav, matt pricklav (nära hotad), rostfläck, stifklotterlav (nära hotad), ädelkronlav (sårbar), fällmossa, guldlockmossa, ulotor, ekticka (nära hotad) och oxtungssvamp (nära hotad) vanligt förekommande. Även blyertslav (nära hotad), gulnål, liten sönderfallslav (nära hotad), lönnlav, savlundlav (starkt hotad), sotlav, jätteticka, korallticka (nära hotad), rutskinn (nära hotad), svavelticka och tallticka (nära hotad) förekommer med enstaka fynd. Flera fynd av läderbagge (nära hotad) finns i ekskogen. Almknäppare (starkt hotad) och bokskogsrodock (sårbar) är noterade i ek-hållmarken på Tromtö.

Bevarandemål

Arealen av näringsfattig ekskog ska vara minst 31,6 hektar. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare till ek och tall, samt ett buskskikt med bland annat murgröna och vildkaprifol. Bok ska inte tillåtas ta överhanden. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former, träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer, ska förekomma i en mosaik av täta respektive mer öppna gläntor och hållmarker och glest beskogade delar.

Främmande trädarter ska inte finnas i området och gran eller annan inväxning ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de gamla och biologiskt värdefulla träden. I fält- och buskskikt ska buskstjärnblomma, blåbär, vildkaprifol och murgröna vara allmänt förekommande. På träden ska det växa fällmossa, klippfrullania, guldlockmossa, porellor, glansfläck, rostfläck, havstulpanlav, rutskinn och även arter som trivs på grova träd som står mer öppet, såsom gammelekslav. Läderbagge ska vara allmänt förekommande.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gott. Bekymret kommer på sikt att vara bristen på ersättningsträd för de grova ekarna. Frihuggning av grova träd är nödvändig, i enstaka fall finns akuta behov.

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i sydsluttningar, företrädesvis glesa, soliga sådana som till exempel trädbevuxna hagmarker och gamla ekskogar. Larvutvecklingen sker främst i ek, men har även konstaterats i bok, björk, lönn och hassel. Arten utvecklas i döda, underjordiska delar av olika lövträd, främst ek. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdelar även på levande träd. Larver är dessutom vid upprepade tillfällen påträffade under marken på liggande ekstockar, där de gnager på de mot marken vända delarna. Larvutvecklingen är lång och anses kunna sträcka sig över fem år. Förpuppningen sker i en hönsäggstor kokong. De fullbildade skalbaggarna kläcks i mitten av juni, då flyger hanarna omkring för att leta efter honor. Hanarna lever under ganska kort tid (ett par veckor) medan honorna kan påträffas in i början av augusti. Arten flyger i skymningen och lockas av sav som sipprar ut från ekstammar.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som skapar substrat och håller marken glest och luckigt trädbevuxen, samt ger god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att förnyra sig. Arten är inte rödlistad i Sverige, utan bedöms som livskraftig. Blekinge kan betraktas som ett av de viktigaste fästena i den nordliga delen av utbredningsområdet i Europa. Förutom i Blekinge, Kalmar län, och i eklandskapet söder om Linköping, är ekoxen sällsynt. Arten missgynnas av igenväxning av glesa bestånd av gamla ädellövträd, samt av en minskad tillgång på död, grov ved i skogslandskapet.

Ekoxe har hittats vid flera tillfällen under 1990-talet och 2000-talet inom området Tromtö-Almö. Fynden har gjorts spritt över hela området och har varit både levande och döda exemplar.

Bevarandemål

Ekoxe ska förekomma i området. Trädklädd betesmark, som är ekoxens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna naturtyp.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för ekoxe bedöms som gott eller mycket gott, men åtgärder för att gynna grova träd och dess efterträdare kan behövas i vissa områden. Död ved kan behöva sparas i större omfattning i vissa områden.

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Läderbagge är knuten till äldre ihåliga lövträd med mulm (löst material som till största delen består av nedbruten ved). I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok och andra lövträd. Läderbaggens livsmiljöer utgörs av trädbärande hagmarker, alléer och parker, men ibland även av mer slutna ekdominerade bestånd. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden, och läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet. Läderbaggen förekommer endast i områden med mycket gamla ädellövträd och indikerar genom sin förekomst att miljön är mycket värdefull och att artrikedomen av andra vedlevande skalbaggar är troligen hög. I Blekinge förekommer läderbaggen kustnära i hela länet, med en koncentration av lokaler mellan Ronneby och en bit öster om Karlskrona. Detta område ses som en nationell värde-trakt för läderbaggen, som är särskilt viktigt att prioritera i arbetet med att bevara arten.

Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande, fastare, döda veden. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska ekskrementerna efter hand ansamlas inuti träden. Larvutvecklingen tar i Sverige 3-4 år. Förpuppningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och påträffas i juli och augusti. Ibland kan de ses krypa på stammarna, men oftast uppehåller de sig inne i hålträden.

Läderbagge har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Den längsta dokumenterade sträcka som arten förflyttat sig är i Sverige 500 meter. De flesta förflyttningar som görs är dock korta, 50-100 meter, trots att lämpliga träd finns på längre avstånd. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstmönster.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädsnittet glest och luckigt, med god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att utveckla mulmträd och att föryngra sig. Läderbaggen är rödlistad som nära hotad och hotas av flera orsaker, bland annat igenväxning och en bruten kontinuitet av jätteträd.

Läderbagge har hittats vid ett stort antal tillfällen och i ett stort antal olika träd inom området Tromtö-Almö. Fynden har varit i form av spillning, fragment och levande exemplar, och arten har hittats spritt över hela området. Fynden av läderbagge är främst knutna till trädklädd betesmark, men har även gjorts i näringsfattig ekskog och näringsfattig bokskog.

Bevarandemål

Läderbagge ska förekomma i många träd inom hela området. Trädklädd betesmark, som är läderbaggens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för läderbagge bedöms som gott eller mycket gott, men ågärder för att gynna grova träd och dess efterträdare kan behövas i vissa områden.

1166 - Större vattensalamander, Triturus cristatus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den större vattensalamandern är beroende av fuktiga men ändå varma miljöer. Större delen av året tillbringar arten på land, ofta i fuktig lövdominerad skog där den håller till under murkna trädstammar och stubbar, i smågnagargångar, under mossbeklädda stenar och i blockterräng. Den påträffas även sällsynt på öppen mark, som till exempel i fuktiga hagar med högvuxet gräs eller på vägar under vandring. Spridningsbenägenheten är dålig och salamandrarna rör sig främst inom 50-300 meter från lekvattnet. Salamandrarna är bara aktiva på natten eller varma regniga dagar.

Den större vattensalamandern leker på våren i små till medelstora, permanenta vattensamlingar. Vanligen är lekvattnet en damm eller ett kärr i betesmark eller annan öppen mark, men de leker också i gårds- och branddammar, grusgropar, lertäkter, skogskärr, hållkar, diken samt små skogstjärnar. Dammarna ska vara solbelysta, fisk- och kräftfria och vattenkvaliteten ska vara god; inte för näringsrikt och inte för lågt pH. Artens larver har en lång akvatisk utvecklingsperiod och är därför känsliga för uttorkning av vattenmiljön.

Större vattensalamander är inte rödlistad i Sverige. Arten är beroende av ett komplext landskap, med landmiljöer där det finns gott om död ved, stenrosen, stubbar och andra strukturer där de kan övervintra och söka skydd, och rika akvatiska miljöer där de kan leka. Dessutom måste det finnas lämpliga vandringvägar mellan lekvattnen och landmiljöerna i form av dikeskanter, fuktiga stråk, buskmarker och lövskogar. Det största hotet mot arten, liksom mot andra groddjur, är förlusten av deras livsmiljöer. Många öppna marker har planterats med gran eller blivit åkermark, vilket har gjort att miljöer där salamandrarna tillbringar tiden på land har försvunnit. Många lekvatten har också förstörts genom övergödning, inplantering av fisk eller kräftor, igenväxning och utdikning.

På Tromtö-Almö finns äldre uppgifter om förekomst av större vattensalamander, men det är osäkert var fynden har gjorts. Arten har eftersökts åren 2005 och 2006, utan framgång.

Bevarandemål

Större vattensalamander ska förekomma i området. Lekvatten i området ska vara solbelysta och fria från fisk. Större vattensalamandern ska i den omgivande fuktiga lövskogen ha goda förutsättningar för uppehälle och övervintring.

Bevarandetillstånd

Förekomst av större vattensalamander är osäker. Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt eller minskande.

1936 - Hålträdisklokrypare, Anthrenochernes stellae

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Hålträdisklokrypare är funnen i slutna naturskogar, i skogsliknande parker och i ädellövträdsdominerade hagmarker, i samtliga fall med lång trädkontinuitet. De flesta lokalerna hyser ett anmärkningsvärt stort antal andra rödlistade arter, vilket tyder på att hålträdisklokryparen har strikta miljökrav och ett högt signalvärde. Arten lever i mulm (löst material som till största delen består av nedbruten ved) i stam- och grenhåligheter i äldre lövträd. Den har påträffats i bok, lind, ek och asp, och flera av fynden har gjorts i anslutning till djurbon (fåglar, getingar, bin, myror). Arten är rovdjur på mindre leddjur som hoppstjärtar och kvalster, och den sprider sig mellan olika träd genom att haka fast med klorna i insekters ben.

Arten hotas bland annat av igenväxning. När ekar som tidigare stått i mer öppna miljöer växer igen dör de i förtid på grund av konkurrensen. Bortstädning av gamla ihåliga träd i parker och andra offentliga miljöer är ett annat hot. Detta gäller även slutna bestånd och hagmarksträd. Antalet hålträd i gamla naturbetesmarker, parker och alléer har minskat kontinuerligt. På många lokaler är kontinuiteten av jätteträd bruten, vilket innebär att ersättningsträd saknas när den äldre generationens träd dör. På små lokaler löper populationerna risk att dö ut av slumpmässiga orsaker. Eftersom många lokaler numera ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Hålträdisklokryparen har påträffats på Tromtö vid en inventering av vedinsekter år 1990. En respektive åtta individer noterades i två olika träd, grova bokar med håligheter.

Bevarandemål

Hålträdisklokrypare ska förekomma i området. Trädklädda betesmarker och näringsfattig bokskog, som är hålträdisklokryparens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för naturtyperna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för hålträdisklokrypare bedöms som gott, men åtgärder för att gynna grova träd och dess efterträdare kan behövas i vissa områden.

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen började häcka i Sverige (Gotland) under 1950-talet efter att tidigare endast häckat på nordliga tundror. Under senare decennier har arten expanderat kraftigt och häckar nu spridd längs stora delar av Sveriges kuster. I Blekinge är arten idag spridd med häckningar längs hela kusten i lämpliga miljöer. Majoriteten av populationen flyttar mot sydväst, och södra Sverige berörs under höst- och vårflyttningen av stora mängder sträckande fåglar på väg till eller från övervintringsområdena längs Nordsjökusten. Arten föredrar låga, trädfattiga öar med utbredda betesmarker och strandängar både under häckningen och flyttningen. Större flockar kan även rasta på jordbruksmark, främst vallar. Häckningarna sker antingen i enstaka par eller i löst sammanhållna kolonier. Under häckningen uppträder arten ofta i mindre flockar och då med ungarna samlade i stora skaror. Födan består av växter, främst olika gräs, som betas på land.

Arten uppträder i Tromtö-Almö-området under hela året. Häckningar har noterats på Almö och enstaka fåglar har setts på Ekeskär under häckningstid. Möjligen häckar arten även på andra öar i området. Under övriga delar av året ses flockar rasta främst på åkrarna vid Vambåsa, norr om området.

Bevarandemål

Vitkindad gås ska häcka årligen i området, som ska vara lämpligt både som häckningsplats och som rastplats för den vitkindade gåsen. Detta uppnås genom att små öar hålls öppna och att igenväxning förhindras. Arten nyttjar naturtyperna rev, rullstensåsöar i Östersjön, skär och små öar i Östersjön och Strandängar vid Östersjön under häckningen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för naturtyperna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig och ytterligare uppföljning under häckningstid är nödvändig.

A068 - Salskrake, Mergus albellus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar salskraken i nordligaste Norrland med en förekomst i taigabältet vidare österut genom Finland och Ryssland. Antalet par i landet är bedömt till mellan 1100 och 2000 (år 2008). Populationen är sannolikt svagt ökande. Den häckar i trädhål vid älvsel och insjöar. Födan består av mollusker och vatteninsekter samt till en liten del av småfisk. Detta gäller även under övervintringen som sker i grunda, skyddade vikar längs med Östersjöns södra kuster, från Skåne upp till Uppland. En betydande del av den europeiska populationen övervintrar längs Östersjöns kust med stora vinterpopulationer i Polen och Tyskland samt Holland.

I Blekinge förekommer salskraken endast vintertid, från slutet av oktober fram till april då flyttningen norrut sker. Flockar kan ses övervintra främst i skärgårdarnas mellersta delar. Populationen i länet vintertid är med största sannolikhet ökande och stora flockar ses årligen. Dock är den övervintrande populationen åtminstone till viss del beroende av isläget i övriga Östersjön, då fler ses under kalla, isrika vintrar.

I området förekommer arten årligen i små flockar spridda mellan Tromtö och Almö. Enstaka rapporter finns även från fjärdarna väster om Almö. Oftast ses flockar om några tiotal fåglar, men från områdets västra delar finns uppgifter om flockar på upp till 200 fåglar vissa vintrar.

Bevarandemål

Arten ska årligen rasta eller övervintra i området i flockar. Arten ska ha tillgång till rika födosöksområden som nyttjas under vinterhalvåret. Detta innebär grunda skyddade vikar med god tillgång på föda i form av främst ryggradslösa djur och småfisk. Arten nyttjar naturtyperna laguner och stora vikar och sund under övervintringen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Artens uppträdande i området är stabilt och över tid sannolikt ökande. Miljöerna får anses vara gynnsamma för övervintrande flockar av salskrake.

A072 - Bivråk, Pernis apivorus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar bivråken i hela landet, med undantag för Gotland, med en något östlig tyngdpunkt. Populationen är långflyttare och anländer till Sverige från tropiska Afrika under slutet av maj – början av juni. Höstflyttningen sker under augusti – september. Antalet par beräknas till cirka 6 700. Den svenska populationen har minskat kraftigt under de senaste decennierna och samma tendenser syns även i övriga delar av Västeuropa. Betydande jakt sker på arten under flyttningen i Medelhavsområdet och troligen även i Afrika. Även avverkning och förstöring av livsmiljöerna i Afrika tros ha en stark negativ effekt på de europeiska populationerna. Bivråken förekommer uteslutande i relativt rik skogsmark med gott om lövträd. Det stora risboet placeras i ett högt träd, ofta gran, gärna i anslutning till vatten.

Arten har en komplicerad häckningsbiologi då den livnär sig uteslutande på sociala getingar under häckningen. Ungarna föds upp på denna diet medan de vuxna fåglarna livnär sig främst på fågelungar och amfibier. Arten har mycket varierad häckningsframgång som följd av att getingarna varierar kraftigt i antal mellan åren. Getingar är också rovdjur och beroende av god insektsrikedom, vilken påverkas negativt av omfattande kalavverkningar när skogen blir för ensidig genom skogsplantering och av den upptorkning som sker till följd av dikning i skogsmark. Bivråken är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge är arten fåtalig och glest spridd i större delen av länet. Antalet par är ej närmare känt. I Tromtö-Almö finns regelbundna observationer under häckningstid vilket antyder att häckning sker i eller i direkt anslutning till området. Då arten både är revirhävdande och födosöker över stora områden är det osannolikt att mer än ett par skulle finnas i området under ett givet år.

Bevarandemål

Bivråk ska häcka årligen i området. Arten ska ha tillgång till lämpliga varierade skogsmarker med god insektstillgång och lämpliga träd att placera boet i. Här ska även finnas gott om föda i form av groddjur, fågelungar och sociala getingar, som samtliga gynnas av odikade, varierade skogsmarker.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men trots att arten observeras årligen i området är kunskapen om genomförda häckningar bristfällig. En uppföljning är önskvärd.

A074 - Röd glada, *Milvus milvus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den röda gladan häckar numera i stora delar av södra Sveriges slättlandskap med spridda häckningar upp till Mälardalsregionen inklusive Öland och Gotland. Efter en stark expansion från Skåne under slutet av 1900-talet etablerade sig arten med starka populationer i Halland, Blekinge och södra Småland under 2000-talet och har sedan dess fortsatt öka. Den svenska populationen är ökande och uppskattades år 2012 till drygt 1 900 par i Skåne. Arten flyttar till Västeuropa under vintern, men enstaka fåglar bli kvar i Sverige om vädret tillåter. Arten når högst tätheter i mosaikartade jordbrukslandskap med omväxlande öppna marker och skogar. Större slutna skogsbestånd undviks. Boet placeras högt i ett träd nära skogsbrynet. Arten är i regel inte störningskänslig under häckningen och boet kan placeras nära bebyggelse som i parker, trädgårdar eller intill trafikerade vägar. Födovallet är brett med en tyngdpunkt på fåglar som förekommer i slättlandskapet. Ungfåglar av kråkfåglar utgör en viktig födoresurs under häckningen i Skåne men även andra medelstora fågelarter som tofsvipa och ringduva är vanligt förekommande. Arten äter även rikligt med insekter och drar stor nytta av jordbruksarbeten och ses ofta jaga kring traktorer på åkrar, inte sällan i samband med vallslåtter. Andra födokällor är även as och avfall.

I Blekinge har arten expanderat kraftigt under de senaste två decennierna. Numera häckar arten väl spridd och relativt talrikt i större delen av länets jordbruksbygd. Den verkar dock inte förekomma i skärgårdarna i någon större utsträckning. I Tromtö-Almö förekommer arten under större delen av året och har åtminstone vissa år häckat i dess norra delar.

Bevarandemål

Glada ska årligen häcka i området, och regelbundet utnyttja trakten under födosök året runt. Det ska finnas lämpliga boträd i skogsbryn främst i områdets norra delar. Dessa utgörs av grövre träd men arten är inte särskilt kräsen vid valet av boträd. Vidare ska här finnas möjligheter att födosöka effektivt i de öppna markerna och kring våtmarkerna på Vambåsa, Tromtö och på Almö där dessa möjligheter bedöms vara störst idag.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gott. En uppföljning för att klarlägga hur många par som häckar i området är angelägen.

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Havsörnen häckar numera återigen i stora delar av Sverige, i princip alltid i anslutning till vatten. Populationen har ökat markant under senare decennier och antalet reproduktiva individer skattas till 1 170. Boet placeras nästan uteslutande i grova träd, gärna tall och ek, med endast ett fåtal bon på klippphyllor eller direkt på marken. Under häckningen är arten mycket störningskänslig och kan överge bon om de störs tidigt under häckningen. Arten födosöker kring vatten och födan utgörs av främst fisk och fågel, men under häckningen även en del större däggdjur. En betydande del av födan intas i form av kadaver. Den svenska populationen stannar eller är kortflyttande med rörelser ned mot kontinenten där de vistas nära vatten. Arten är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge har arten först under senare decennier åter etablerat sig som häckfågel och häckar nu årligen med flera par. Dessutom vistas ett okänt antal yngre fåglar i länet sommartid. Under vintrarna finns stora antal örnar längs kusten och årligen genomförs räkningar av den övervintrande populationen, glädjande nog med ökande antal för varje år. Havsörn häckar med flera par inom Tromtö-Almö och uppträder regelbundet under stora delar av året. Den återetablerades i området under slutet på 1990-talet och häckningarna har under senare år varit lyckade med en eller två ungar i varje bo.

Bevarandemål

Havsörn ska häcka regelbundet inom området. Det ska finnas goda förutsättningar för häckning i form av grova träd, där boet kan placeras och där de inte riskerar att störas under ruvning och uppfödning av ungar. Inom området ska det även finnas lämpliga jaktområden rika på fisk, sjöfågel och andra djur. Havsörn ska observeras regelbundet i området under hela året.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Artens fyndfrekvens i området är hög och den noteras i goda antal under stora delar av året. Häckning har skett under ett flertal år. Lämpliga grova träd att bygga bo i, på avskilda skogiga uddar och öar, finns.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i södra och mellersta Sverige samt lokalt längs Norrlandskusten upp till Norrbotten. Den häckar nästan uteslutande i vegetationsrika sjöar och havsvikar där boet placeras i bladvass eller videsnår. Den jagar oftast över fuktiga, öppna marker eller åkermark genom att på låg höjd glida över marken och överraska byten som främst är små däggdjur, fåglar, grodor eller stora insekter. Den svenska populationen flyttar och övervintrar i sydvästra Europa eller i Afrika söder om Sahara. Arten anländer tidigt under mars – april och flyttar söderut igen under augusti – september. Den svenska populationen är ökande och arten har under senare decennier expanderat i landet och etablerat sig i många nya områden.

I Blekinge är arten spridd och förekommer i de flesta större, vassrika havsvikar och sjöar. Beståndet uppskattades till cirka 25 par år 2010. Brun kärrhök observeras regelbundet under hela sommarhalvåret i Tromtö-Almö. Häckningar har skett vid Vambåsa våtmark strax utanför området och sannolikt har häckningar även skett i de grunda vikarna norr om Åholmen, på Tromtö (västsidan och eventuellt i våtmarken) samt eventuellt på norra Almö. Den jagar regelbundet kring Tromtö våtmark och över vassvikarna på Tromtös västsida.

Bevarandemål

Brun kärrhök ska häcka inom området. Här ska finnas lämpliga häckningsplatser i form av vassvikar med rik vegetation där boet kan placeras. I dagsläget finns sådana områden främst norr om Åholmen, på Tromtö och norra Almö. Det ska även finnas lämpliga jaktmarker för arten, vilket innebär fuktiga gräsmarker med relativt låg vegetation.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd i området bedöms som mycket gott baserat på stabil fyndfrekvens och regelbundna indikationer på häckning. En uppföljning för att klarlägga hur många par som häckar är önskvärd.

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar skräntärnan längs kusterna från Skånes sydkust till Norrbotten. Störst koncentrationer finner man i Stockholms skärgård och längs med Norrlandskusten. Något enstaka par finns även i Väneren. Sverige hyser en betydande del av den europeiska populationen och har därför ett särskilt ansvar för att bibehålla populationerna av skräntärna. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet. Arten häckar företrädesvis i kolonier som kan bli mycket stora, men en betydande andel av populationen består av solitära par som ofta nyttjar samma ö under mycket lång tid. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig då arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokalen och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink. Även trutar och havsörn kan lokalt vara allvarliga predatorer i kolonierna. Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och strömming. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Under häckningen kan skräntärnorna sannolikt röra sig flera mil till lämpliga fiskeområden. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion. Skräntärna är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge häckar arten främst med enstaka par, spritt längs kusten. Majoriteten av den blekingska populationen utgörs av solitära par. Kolonier har under de senaste decennierna endast förekommit på några få öar, men har sällan blivit långvariga.

I Tromtö-Almö fanns under många år, på 1970-talet, en mycket talrik koloni med skräntärna på Stångskär, i Natura 2000- områdets sydligaste del. Antalet par uppgick sannolikt till drygt 50 under vissa år. Senare upphörde denna koloni, men arten noteras årligen med enstaka par. Häckning har konstaterats på Stångskär och Stora Ekeskär vid inventeringen år 2003. Senare finns återigen uppgifter om häckning på Stångskär samt även från Ljungskär där arten observerats i lämpliga häckningsmiljöer under häckningstid.

Bevarandemål

Skräntärna ska årligen häcka i området. Det ska finnas lämpliga, flacka, öppna öar där arten kan häcka ostört och utan risk att ätas upp av predatorer som mink eller räv. Skräntärnan ska ha tillgång till goda fiskevatten där den kan fiska i klart, relativt stilla vatten. Arten utnyttjar naturtyperna skär och små öar i Östersjön, rullstensåsöar i Östersjön och rev under häckningen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetilstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. Det gäller främst att öarna inte skall växa igen och att strandzonerna ska vara rika på framför allt fisk som gynnas av rika blåstångsamhällen och god zonerings. Arten fiskar även i laguner och stora vikar och sund och även dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetilstånd.

Bevarandetilstånd

Artens bevarandetilstånd bedöms som gott. Det finns kontinuerliga uppgifter om häckningar i området, och god tillgång till lämpliga häckningsöar och fiskevatten.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan är vår mest utbredda tärna. Den häckar längs hela Sveriges kust och i sjöar och längs vattendrag från Skåne till södra Norrland samt i Norrlands kustland. Den saknas endast som regelbunden häckare i övre Norrlands inland. Populationen är nu stabil och har ökat de senaste 30 åren. Arten häckar oftast i små kolonier på vegetationsfattiga öar och uddar där de har en god översikt över omgivningarna. I enstaka fall placeras boet även på hustak, på ruderatmarker invid vatten och andra lämpliga miljöer. Boet placeras direkt på marken och antalet ägg är 2-4. Arten födosöker som alla nära släktingar genom att störtdyka från 4-6 meters höjd vertikalt ned i vattnet där den fångar bytet. Födan består av småfisk, insekter och i viss mån även blötdjur. Fisktärnan är en utpräglad långdistansflyttare som anländer till Sverige från vinterkvarter på södra halvklotet. Övervintringen sker främst längs södra Afrikas kuster. Höstflyttningen infaller något senare än hos silvertärnan och de sista lämnar Sverige i första halvan av september.

I Blekinge häckar fisktärnan spritt längs kusten samt vid sjöar och vattendrag i inlandet. Oftast är kolonierna små, maximalt några tiotal par, och inte sällan häckar arten tillsammans med silvertärnor och i vissa fall även andra tärnarter. I Tromtö-Almö finns ett fåtal rapporter av arten som tyder på häckning. Vid inventeringen år 2003 fanns två par på Åholmen och senare har ett par konstaterats häcka på Tummaholmen. Spridda noteringar om par under häckningstid finns från Almö udde och Vagnö där arten häckade med ett par år 2009. Arten ses regelbundet fiska i vikarna och sunden i området.

Bevarandemål

Fisktärna ska häcka med en stabil population, spritt med enstaka par eller kolonier på de små öarna i området. Det ska finnas lämpliga häckningsplatser i form av strandvallar eller hållar med låg och bruten vegetation där arten kan placera boet och samtidigt ha uppsikt över omgivningarna. På de små öarna ska landlevande predatorer som mink och räv förhindras från att etablera sig. Arten utnyttjar naturtyperna skär och små öar i Östersjön, rullstensåsöar i Östersjön och rev under häckningen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. Det gäller främst att öarna inte skall växa igen och att strandzonerna skall vara rika på framför allt fisk, som gynnas av rika blåstångsamhällen och god zonerings. Arten fiskar även i laguner och stora vikar och sund och även dessa skall ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd i området är sannolikt gott, men något osäkert då antalet uppgifter om artens häckningsstatus är få. Dock tyder ingenting på att den skulle ha minskat och fiskeområdena torde hålla god kvalitet.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan häckar i Sverige längs hela kusten. Den häckar även i de större sjöarna och mer spritt i små sjöar i Norrlands inland och i fjällkedjan. Vid häckning utnyttjas vegetationsfattiga områden på öar och uddar där boet placeras öppet, direkt på marken, oftast i grus eller i låg vegetation. Populationerna flyttar hit under april-maj och söderut igen under augusti. Arten kräver god tillgång på småfisk i grunda vatten för att kunna födosöka men är relativt rörlig under häckningen och kan nyttja större områden för födosök. Den svenska populationen har ökat under de senaste 30 åren.

I Blekinge häckar arten nästan uteslutande i skärgårdarna och främst i deras yttre delar. Enstaka häckningar har även konstaterats i insjöar. Silvertärnan häckar regelbundet inom Tromtö-Almö i några små kolonier. Vid inventering år 2003 befanns cirka 10 par häcka i området, spridda på Skrävlingarna, Stångskär, Birkeskär, Sandvikaholm och Stora Ekeskär. Senare fynduppgifter finns från Ljungskär där tre par häckade år 2016. Området hyser sannolikt en liten men stabil population av arten. De ses fiska spritt i vikarna och sunden och även i våtmarkerna i området.

Bevarandemål

Silvertärna ska häcka med en stabil population, spritt på de små öarna i området. Det ska finnas lämpliga häckningsplatser i form av strandvallar eller hållar med låg och bruten vegetation där arten kan placera boet och samtidigt ha uppsikt över omgivningarna. På de små öarna ska predatorer som mink och räv förhindras från att etablera sig. Arten utnyttjar naturtyperna skär och små öar i Östersjön, rullstensåsöar i Östersjön och rev under häckningen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. Det gäller främst att öarna inte ska växa igen och att strandzonerna ska vara rika på framför allt fisk, som gynnas av rika blåstångsamhällen och god zoner. Arten fiskar även i laguner och stora vikar och sund och även dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandetillstånd

Silvertärnans bevarandetillstånd i området är sannolikt gott även om detaljerade uppgifter om uppträdandet saknas. Artens fyndfrekvens tycks stabil. Ytterligare inventering är önskvärd.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan häckar längs sydligaste Sveriges kuster, från norra Halland till Östergötland, inklusive Öland och Gotland. I Bottenviken finns en utlöpare av den finska populationen och arten häckar regelbundet i Norrbottens skärgårdar. Inlandshäckningar är sällsynta, men har förekommit. I Sverige häckar arten i regel i små kolonier med som mest cirka 45 par. Arten är långflyttare som återkommer i början av maj från övervintringsplatser i och kring Afrika. Höstflytten inleds i augusti och de sista lämnar landet i början av september. Den svenska populationen varierar mellan 440 och 550 par och är minskande, främst på grund av förändringar i häckningsmiljöerna. Boet placeras på vegetationsfri mark, oftast på grus-, sand- eller skalgrusbankar vid stranden, men även direkt på sandstränder och utfyllnadsmark vid hamnar. Arten koloniserar snabbt nyligen uppkomna miljöer såsom ruderatmarker men även konstgjorda häckningsöar. I boet läggs 2-3 ägg som ruvas cirka 20 dygn och ungarna är flygga drygt tre veckor efter kläckningen. Arten födosöker på grunt, stilla vatten över grunda, sandiga bottnar i skyddade vikar och längs skyddade strandsträckor. Födan består av småfisk och kräftdjur som fångas antingen direkt på ytan eller efter ett kort dyk. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge häckar arten längs stora delar av länets kust, dock alltid glest spritt och oftast i enstaka par eller i små kolonier. Populationen i Blekinge skattas till cirka 50 par.

Arten är inte noterad med någon säker häckning i Tromtö-Almö under senare år, men den ses då och då fiska. Möjligen kan något enstaka par häcka på de små skären och öarna i områdets sydvästra del men det krävs ingående inventeringar för att klargöra detta.

Bevarandemål

Långsiktigt ska småtärnan regelbundet häcka i området. Den ska ha god tillgång på lämpliga häckningsmiljöer med hällar eller strandvallar, med glest vegetationstäck. Dessa miljöer ska finnas rikligt längs stränderna i området och även på de små öarna. Häckningsmiljöerna ska hållas öppna och strandzonen ska vara rik på fisk, som gynnas av rika blåstångsamhällen och god zonerings. Predatorer som mink och räva ska förhindras att etablera sig på öarna.

Inom området ska också finnas ostörda fiskeområden över grunda bottnar, med klart vatten vilket är nödvändigt för att arten ska kunna finna föda framgångsrikt. Arten utnyttjar naturtyperna skär och små öar i Östersjön, rullstensåsöar i Östersjön och rev under häckningen, samt laguner och stora vikar och sund vid födosök. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetilstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för naturtyperna.

Bevarandetilstånd

Bevarandetilståndet kan i nuläget inte bedömas. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig och ytterligare uppföljning under häckningstid är nödvändig.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i barr- och blandskog, ibland i ren lövskog, i större delen av landet, med undantag för större sammanhängande slättområden, fjällkedjan och övre Norrlands inland. Populationen uppskattades år 2012 till 29 000 par och anses vara minskande som en följd av att arten missgynnas av modernt skogsbruk med tätare, homogena ungskogar och bristande tillgång till lämpliga boträd. Den är gynnad av ett varierat skogslandskap med olikåldriga blandskogar och rik tillgång till död ved. Arten häckar i grova träd där ett stort bohål mejslas ut under våren. Dessa nyttjas av en mängd andra arter då spillkråkan flyttat ut. Spillkråkan häckar oftast i grova, högstammiga tallar, aspar och bokar. Samma tallar utnyttjas inte sällan som boträd av bland annat havsörn och kungsörn. Födan utgörs av vedlevande insekter, spindlar, myror, med mera, vilka inte sällan letas fram under barken lågt på stammar och stubbar. Arten födosöker under häckningstiden i stora områden på 100 ha upp till 1000 ha beroende på födotillgång. Vintertid utökas området ytterligare men arten stannar huvudsakligen kvar i reviret hela året. Arten är rödlistad som nära hotad i Sverige.

I Blekinge häckar arten spritt på fastlandet i större delen av länet. Antalet par är okänt men populationen följer sannolikt utvecklingen i övriga södra Sverige, med en stabil population. I Tromtö-Almö förekommer spillkråka regelbundet med minst ett par på Tromtö. Sannolikt häckar flera par i området vissa år.

Bevarandemål

Spillkråka ska årligen häcka i området. Det ska finnas god tillgång till lämpliga boträd i form av högstammiga, grova träd av främst bok. Föda ska finnas i form av vedlevande insekter, vilket säkras genom en god tillgång till död ved i olika nedbrytningsstadier.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Arten häckar i området årligen och har en till synes stabil population i lämpliga häckningsmiljöer.

A307 - Höksångare, Sylvia nisoria

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i varma, öppna miljöer med spridda buskar och träd. Den är beroende av att det finns skyddande buskage i två lager. Ett lågt, taggigt skikt och ett högre av främst enbuskar eller hagtorn samt även några högre träd, vilka utnyttjas som sångplats av hanen och för födosök i reviret. Arten har liksom rosenfinken klassats som en typisk igenväxningsart. I Sverige nyttjas främst två typer av häckningsmiljöer, dels flerskiktade bryn mellan skog och öppen mark där lämpliga buskskikt uppstår och dels helt öppna alvar- och betesmarker med täta buskskikt och med små dungar av unga lövträd. Höksångaren lägger 4-5 ägg i ett bo som placeras lågt i buskarna. Dessa ruvas under 12-13 dygn och ungarna stannar i boet ytterligare 10-12 dygn. Födan består av insekter i storlek från bladlöss till stora vivlar som fångas i lövverket på buskar och träd. I boet matas ungarna främst med fjärilslarver.

I Sverige häckar arten uteslutande i sydöstra Sverige med en tyngdpunkt på Öland och Gotland samt med glesare förekomster i östra Skåne, Bohuslän (utgången?), Blekinge samt i Östergötlands och Sörmlands skärgårdar. Enstaka häckningar har även konstaterats på andra håll. Beståndet uppskattas till cirka 350 par, men arten är svårinventerad och kan lokalt förekomma i höga tätheter, mindre än 50 meter mellan reviren. Arten är långflyttare och övervintrar i östra Afrika, direkt söder om Sahara. I Sverige är den mellan mitten av maj och mitten av augusti. Höksångaren är i Sverige rödistad som sårbar.

I Blekinge är höksångaren en mycket sällsynt häckfågel och har sannolikt minskat kraftigt under senare decennier. Det finns rapporter om häckande höksångare på Almö udde i modern tid, senast år 2011, men mer ingående inventeringar behövs för att utröna artens status här.

Bevarandemål

Höksångare ska häcka årligen i området. Det ska finnas väl etablerade och välskiktade bryn och större buskage med inslag av enstaka träd, vilket krävs för att arten ska häcka. Området får inte växa igen för kraftigt men heller inte hävdas och röjas för hårt då detta missgynnar arten. Höksångaren utnyttjar naturtyperna silikatgräsmarker och trädklädd betesmark. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig och ytterligare uppföljning under häckningstid är nödvändig.

A320 - Mindre flugsnappare, Ficedula parva

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige förekommer mindre flugsnappare spritt men i låga tätheter i södra halvan av landet samt upp längs hela Norrlandskusten. Arten tycks ha en något östlig tyngdpunkt i sin utbredning. Beståndet skattades år 2008 till cirka 1 100 par. Arten förekommer uteslutande i slutet, äldre skog av två typer, dels, som i Tromtö-Almö-området, i ren ädellövskog ofta dominerad av bok och i mer eller mindre barrblandad lövskog, men i vissa fall även i nästan ren barrskog. Krontäckningsgraden på artens häckningsplatser är ofta hög och den typiska lokalen är en äldre skog på fuktig mark och med god tillgång på död ved. Arten är hålhäckare som nyttjar små hål uthackade av andra arter eller i holkar. Boet placeras på en höjd av 1,5 – 8 meter ovan mark. Den svenska populationen är långflyttande och kommer till Sverige i maj-juni och återvänder till övervintringsområdena i Pakistan-Indien under augusti-september. Födan består av små, ofta flygande insekter.

I Blekinge är arten spridd men antalet säkra häckningar är mycket få. Den har konstaterats häcka på några få lokaler men det totala antalet par är ej känt. Däremot uppträder arten mer eller mindre talrikt och regelbundet vid fågelstationerna i länets östra del. Dessutom noteras det årligen sjungande hanar spritt i länet. I Tromtö-Almö har arten en av sina säkraste förekomster i länet med i stort sett årsvisa noteringar, oftast i form av sjungande hanar i bokskogarna på Tromtö. Här har arten påträffats både på halvöns östra och västra sida men inga uppgifter om antal finns. Sannolikt häckar arten med något eller några få par årligen.

Bevarandemål

Mindre flugsnappare ska häcka årligen i området. Det ska finnas stora arealer av lämplig häckningsmiljö i form av slutet ädellövskog med god tillgång till lämpliga håligheter i träd där boet kan placeras. Ädellövskogen, framförallt bokskog, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för naturtypen.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Arten noteras regelbundet och ingenting tyder på att en betydande beståndsminskning i området har skett. Populationen är stabil och tillgången på lämpliga häckningsmiljöer är god. Häckningsframgången bör följas upp.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Törnskatan häckar i öppna, varma miljöer med spridda buskar såsom betesmarker, åkerrenar, vägkanter, hyggen, kraftledningsgator och vid våtmarker i större delen av landet. Arten saknas i stort sett endast i nordligaste Norrland. Under senare årtionden har en betydande andel av populationen börjat utnyttja hyggen i skogsmark som häckningsplats vilket har gjort att en tidigare minskning har vänt och arten nu anses ha en stabil population. Häckplatsen är i regel ett buskage av 1,5- 2 meters höjd bestående av taggiga buskar. Arten gynnas av variation i landskapet, mycket för att detta gynnar födotillgången. Boet placeras dolt i buskagen och här läggs 5-6 ägg i början av juni. De ruvas sedan cirka 14 dygn och ungarna stannar i boet ytterligare två veckor. Födan utgörs främst av stora insekter som skalbaggar, humlor, bin och vårtbitare men i sällsynta fall även småfåglar och smågnagare.

I Blekinge häckar törnskatan spritt i hela länet, från skärgårdens öar till jordbruks- och betesmark i inlandet samt på hyggen i skogsbygderna. I Tromtö-Almö häckar den med flera par på Almö udde i de öppna, men buskrika betesmarkerna. Sannolikt häckar enstaka par även i anslutning till jordbruksmark i andra delar av området och noteringar under häckningstid finns även på Tromtö. Det totala antalet par i området är ej känt.

Bevarandemål

Arten ska årligen häcka i området med flera par. Det ska finnas lämpliga häckmiljöer i form av buskrika, solvarma betesmarker med riklig tillgång på insekter, som nyttjas som föda. Lämpliga häckningsmiljöer ska även finnas i andra delar av området, exempelvis i brynen kring golfbanan på Almö och kring Tromtö våtmark. Arten gynnas av en varierad skötsel av betesmarkerna och här bör finnas områden som är omväxlande välbetade och områden med högre vegetation. Törnskatan utnyttjar naturtyperna silikatgräsmarker och trädklädd betesmark. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, då arten häckar regelbundet, och det finns betydande arealer av lämpliga häckningsmiljöer på framför allt Almö udde. Det totala antalet par är dock inte känt, och en uppföljning är därför önskvärd.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A059 - Brunand, *Aythya ferina*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brunanden häckar i Sverige spritt främst i södra halvan av landet, med en östlig tyngdpunkt. Den förekommer även upp längs Norrlandskusten. Flest antal par finns i nordöstra Götaland och östra Svealand. Vintertid förekommer större flockar längs Sveriges kuster och en stor del av dessa återfinns längs sydöstra Sveriges Östersjökust. Den svenska populationen flyttar sannolikt mot sydväst. Populationen av brunand var förmodligen störst under 1950- och 60-talen, för att sedan minska. Enligt senaste uppskattningen häckar cirka 1 100 par i Sverige. Vintertid vistas cirka 8 000 fåglar längs Sydsveriges kuster. Den häckar i näringsrika småvatten och grunda slättsjöar, då den föredrar grunda vatten på under en meter. Under häckningen återfinns brunanden i mosaikartade vattenmiljöer med gott om vegetation i strandkanten. Till skillnad från övriga dykänder är arten födoopportunist och äter en betydligt större andel vegetabilier. Frön från kransalger anges vara en viktig födokälla liksom nate-växter och andra undervattensväxter. Utöver detta lever arten vintertid av mer snäckor och musslor. Brunanden är sannolikt svagt gynnad av övergödning genom ökad tillväxt av födoväxter i sjöarna. Möjligen påverkas artens övervintringsområden genom den explosionsartade ökningen av trådalger, vilka missgynnar arten. Brunanden är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge är brunanden en mycket sällsynt häckfågel men den övervintrar i stora antal. Större flockar finns noterade i hela länet med störst ansamlingar i de mellersta skärgårdarna. Här påträffar man flockarna vintertid i skärgårdarnas inre och mellersta delar, oftast över grunda, vegetationsrika bottenar tillsammans med andra dykänder, främst vigg. I Tromtö-Almö är arten noterad regelbundet och med mycket stora flockar. Bland annat har flockar om över 800 exemplar vid flera tillfällen övervintrat öster om Almö. Även på andra platser i området finns flockar på flera hundra exemplar noterade. Detta gör Tromtö-Almö till ett av de viktigaste för brunanden vintertid i Blekinge.

Bevarandemål

Brunanden ska även fortsättningsvis övervintra i stora antal i området under isfria vintrar. Här ska finnas lämpliga grunda, skyddade vikar där arten kan födosöka och finna gott om undervattensväxter, snäckor och musslor. Arten nyttjar naturtyperna laguner och stora vikar och sund under övervintringen i Blekinge. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. För arten innebär detta skyddade vikar och sund med god tillgång på föda i form av främst bentiska mollusker och undervattensväxter såsom kransalger och ålgräs.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Arten uppträder regelbundet i området med stora flockar och här finns inga tendenser på ett minskad förekomst. Antalet styrs delvis av isläget och under isrika vintrar tvingas fåglarna söka andra övervintringsplatser.

A061 - Vigg, *Aythya fuligula*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Viggen återfinns i hela Sverige och häckar i olika typer av sjöar, vattendrag och längs kusterna. I skärgårdarna sker häckningen på låga, vegetationsfattiga öar med skyddade grunda vatten runtom. Ofta häckar arten i anslutning till skrattnåskolonier. Födan intas under häckningen på grunt vatten där den främst består av ryggradslösa djur, men även en del vegetabilier. Under hösten och vintern berörs södra Sverige av ett betydande sträck från östliga populationer och stora flockar övervintrar längs kusterna. Dessa anländer under oktober-november och lämnar sedan under våren i mars-april. Under kalla isvintrar tvingas flockarna mot söder men återkommer i regel så snart isen släpper.

I Blekinge förekommer viggen hela året. Stora flockar på 10 000-tals individer övervintrar årligen i länet. Den häckar även spridd längs kusten och i en del sjöar. Främst påträffas den på små skärgårdsöar med få predatorer. Arten ses i Tromtö-Almö-området under hela året. Den häckar i Tromtö våtmark med enstaka par samt är noterad som häckande även på Ljungskär, Stångskär, Sandvikaholm och Tromtö nabb under senare år. Detta ger en bild av att arten häckar med enstaka par spridd i stora delar av området, men utan större koncentrationer på någon ö. På Stångskär fanns år 2003 ett bo och totalt 8 vuxna fåglar. Under höstflyttningen och vintern uppträder arten mycket talrikt i området med stora flockar noterade i flera av vikarna. Den rastar i de vikar som är vädermässigt lämpliga vid varje givet tillfälle och här finns rapporter om flockar på upp till 6 000 fåglar från Almös väst- och östsida, från Kvalmsö, Vagnö, Tromtö våtmark och från Tromtöviken norr om området. Området är, baserat på ovanstående, ett viktigt övervintringsområde för arten.

Bevarandemål

Vigg ska regelbundet rasta och övervintra i området med stora flockar. Arten nyttjar naturtyperna laguner och stora vikar och sund under övervintringen i Blekinge. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. För arten innebär det skyddade vikar och sund med god tillgång på föda i form av ryggradslösa djur och vattenväxter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Det finns regelbundna rapporter om stora flockar i området.

A125 - Sothöna, *Fulica atra*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sothönan häckar utbrett och talrikt i vegetationsrika sjöar, dammar och kustvikar i hela södra och mellersta Sverige samt längs med Norrlandskusten. Lokalt finns även häckningar i Norrlands inland. Arten är allätare och födosöker i grunt vatten där den lever av vegetabilier av många slag liksom små ryggradslösa djur och fisk. Den äter även ägg av andra fåglar liksom växter på land. Vintertid uppträder sothönan i flockar i isfria, skyddade vikar där vattnet är grunt nog för födosök. Arten flyttar inga längre sträckor utan övervintrar i stor utsträckning i Sverige. Detta leder till att den kan drabbas mycket hårt under kalla vintrar då vikarna fryser till. Den svenska populationen är stabil men minskade kraftigt efter några kalla vintrar i slutet av 2000-talet.

I Blekinge är sothönan utbredd i större delen av länet, både som häckfågel och övervintrande i talrika flockar i skyddade vikar. Antalet varierar kraftigt mellan åren. Arten observeras året runt i Tromtö-Almö-området. Den häckar med flera par i Tromtö våtmark samt med spridda par i skyddade vikar kring Tromtö-Hjortahammar och i vikarna väster om Almö. Antalet par är inte känt men torde årligen uppgå till över 10. Den övervintrar i stora antal under vissa vintrar då förutsättningarna gör detta möjligt. Här återfinns då flockar om upp till 1 000 fåglar. Det finns gamla noteringar om uppemot 3 000 fåglar. De största flockarna ses främst i vikarna vid Hjortahammar, i Tromtövikens norr om området, samt kring Kvalmsö i områdets västra del.

Bevarandemål

Sothöna ska övervintra i stort antal. Arten ska ha tillgång till skyddade och lämpliga födosöksområden de vintrar då arten förekommer i området. Detta innebär skyddade vikar med god tillgång till föda i form av undervattensväxter och ryggradslösa djur som fångas bland dessa. Vintertid uppträder arten i naturtyperna laguner och stora vikar och sund. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Artens uppträdande i området styrs i mångt och mycket av isläget och populationens fluktuationer i stort. Förekomsttenden i området tycks stabil och stora flockar uppträder regelbundet.

A183 - Silltrut, *Larus fuscus*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten är i Sverige en utpräglad kushäckare (med undantag för Vänern) med kolonier spridda längst kusten från Bohuslän till Norrbotten. Populationen av rasen *fuscus* uppskattas till cirka 9 000 par i Östersjön väl spritt. Tyngdpunkten har förskjutits mot norr och idag är populationen ungefär lika stor i söder som i norr. Västkustens ras *intermedius* har en stabil population om cirka 10 000 par längst västkusten och i Vänern. Arten är i Östersjön minskande på både lång och kort sikt och har under de senaste 30 åren minskat med cirka 35%. Den är en långflyttare och östersjöfåglarna övervintrar i de östra Medelhavsländerna ned till sjöar i Riftdalen och vidare mot väster genom Kongobäckenet och ut till Atlanten. De flyttar söderut i juli-början av oktober och återkommer under april-maj. Kolonierna anläggs främst på relativt låga ytterskär och är i regel relativt små, oftast färre än 100 par. Öarna är generellt mer vegetationsklädda än de öar som föredras av gråtruten. I blandkolonier med gråtrut häckar i allmänhet gråtruten närmare vatten än silltruten. Boet läggs direkt på marken och ruvas av båda könen under 25-29 dagar. Ungarna matas sedan under cirka 40 dygn. Till skillnad från gråtruten är silltruten en utpräglad fiskätare och födan består uteslutande av fisk och fiskavfall, i Östersjön främst sill och skarpsill. Arten är rödlistad som nära hotad i Sverige.

I Tromtö-Almö har silltruten en koloni på Utö i områdets östligaste del. Här fanns år 2006 en koloni på cirka 25 par. Vidare har arten under häckningstid setts med enstaka fåglar på Stora Ekeskär och Ljungskär, men om häckning sker här är okänt. Artens nuvarande status i området är bristfälligt känt.

Bevarandemål

Silltrut ska häcka årligen i området med en stabil population med god häckningsframgång. Förutsättning för kolonier ska finnas både på Utö och på andra öar genom att dessa hålls fria från kraftig igenväxning samt att landlevande predatorer, främst mink, inte tillåts etablera sig på öarna. Silltruten utnyttjar naturtyperna skär och små öar i Östersjön och rev under häckningen. Dessa ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för dem. Det gäller främst att öarna inte skall växa igen med höga buskar och att strandzonerna skall vara rika på framför allt fisk, som gynnas av rika blåstångsamhällen och god zonerings.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig. Det är viktigt att en uppföljning görs på Utö, men också att artens förekomst i hela området inventeras.

Dokumentation

- Andersson, J. 2001. Inventering av fisksamhällen vid Tromtö i Blekinge, augusti 2001. Fiskeriverket.
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. www.artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2017-04-13).
- Arup, U. m.fl. 1997. Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige. SBF-förlaget, Lund.
- Björn, S. 1998. Inventering av läderbagge (*Osmoderma eremita*). Länsstyrelsen i Östergötlands län.
- Brunet, J. 2003. Blekinges skogar - biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat. Rapport 2003:1. Länsstyrelsen i Blekinge.
- Brunet, J. m. fl. 2005. Artpools- och traktanalys av lövbärande marker i Blekinge, Skåne och Hallands län. Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland och Länsstyrelserna i Blekinge, Skåne och Halland.
- Carlsson, L & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård. Arbetsmaterial hos länsstyrelsen i Blekinge.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan, www.helcom.fi
- Isacson, G. 2002. Analys av insektssamling från Kvalmsö. Skogsvårdsstyrelsen (opubl.).
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1981. Reservatsbeslut och beslut om skötselplan (2013) för naturreservatet Listerby skärgård.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1982. Reservatsbeslut och beslut om skötselplan för naturreservatet Vambåsa hagmarker.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1983. Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge län. Objekt 81.22.a och 81.22.b.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Beslut om djur- och växtskyddsområde för Sandvikholmen, Skrävlingarna, Stångaskär, Stångaskärsflöt och Stora Kråkan.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1986. Reservatsbeslut och beslut om skötselplan (2013) för naturreservatet Kvalmsö.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1987. Reservatsbeslut och beslut om skötselplan (2013) för naturreservatet Almö.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2006 och 2009. Inventering av fladdermöss. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2015. Uppföljning av betesmarker och slåtterängar i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter, samt negativa indikatorarter. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2007. Naturtypskartering av skog i skyddade områden, typiska och egna indikatorarter. Skog PC. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2008/2009. Objektssammanfattning av skyddsvärda träd på Almö, Arpö, Kvalmsö, Råholmarna, Slädö, Tromtö Engelska parken, Tromtö Gärdet, Tromtö Ringholmen hösten 2015, Vagnö. Opublicerad rapport.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2011. Reservatsbeslut och skötselplan för naturreservatet Tromtö.
- Naturvårdsverket. 2002. Förvaltningsplan för mellanskarv och storskarv. Rapport 5261.
- Naturvårdsverket 2003. Vägledning för fåglar i fågeldirektivets bilaga 1, 2, 3 och 4.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Nilsson, J. mfl. 2006. Marin inventering av makrovegetation vid Almö, Kvalmsö och Listerby skärgårds naturreservat i Blekinge. Rapport 2006:1. Institutionen för biologi och miljövetenskap,

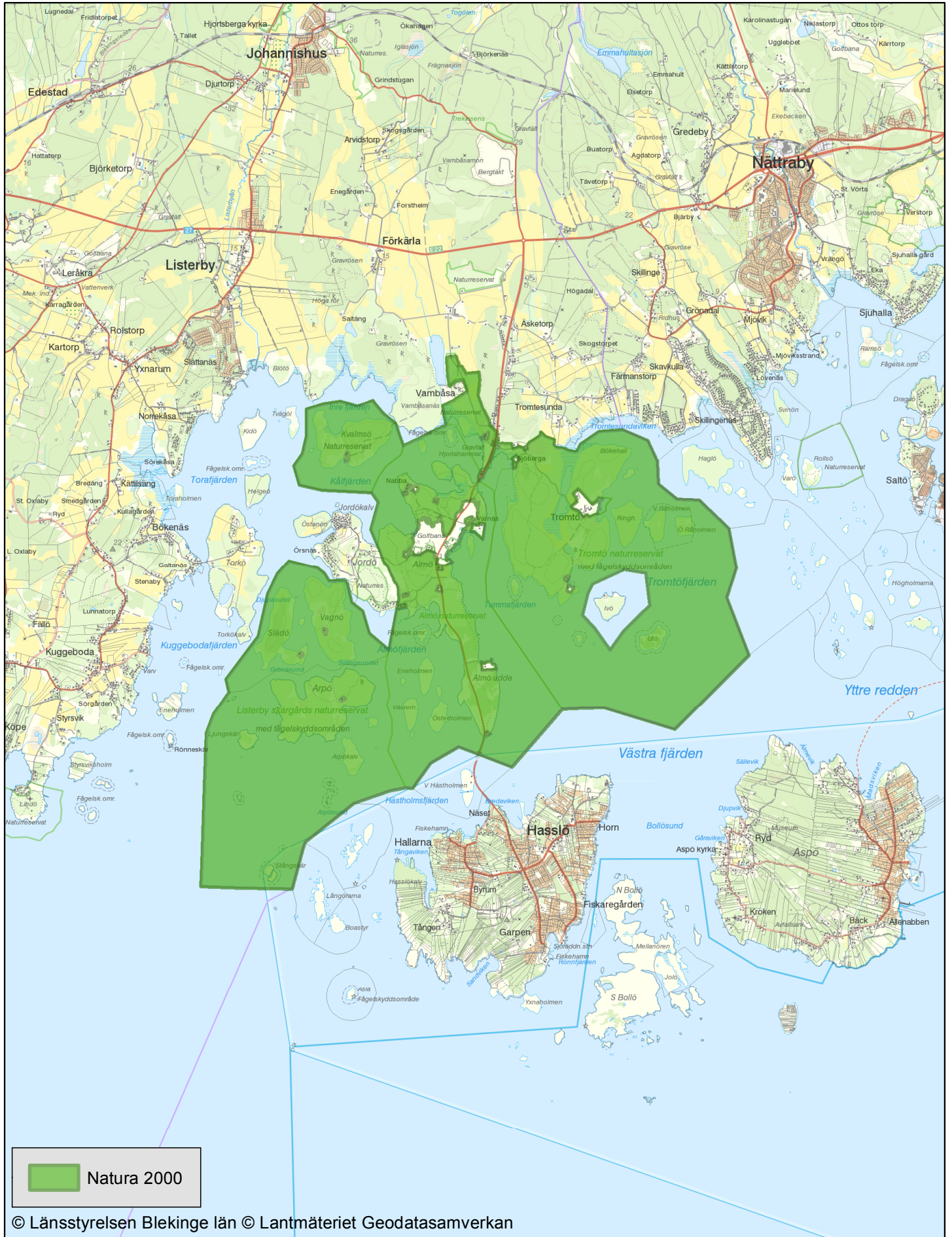
Högskolan i Kalmar.

- Skogsstyrelsen. 1995. Sumpskog. Objekt ID: 030555031.
- Tobiasson, S. 2002. Biologisk inventering vid Tromtö, Karlskrona kommun. Rapport 2002:20, Institutionen för biologi och miljövetenskap, Högskolan i Kalmar.
- Trädportalen. www.tradportalen.se (uttag 2017-04-13).
- Wachtmeister, H. 1969. Almö naturreservat. Ur SNF:s årsbok Blekinges Natur.
- Walde, B-G. 2001. Inventering av Tromtö våtmark. Länsstyrelsen i Blekinge (opubl.).
- VISS VattenInformationssystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

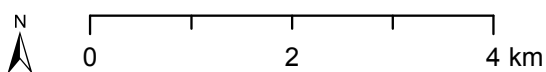
Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

Natura 2000 - SE0410042 Tromtö-Almö

© Länsstyrelsen Blekinge län © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Kartskala 1:75 000